

C. K. pošti!
Nedostavljene številke je poslati administraciji „Eisenbahner“
Dunaj V. Zentagasse 5.

ŽELEZNIČAR

GLASILO SLOVENSkih ŽELEZNIŠKIH NASTAVLJENCEV

UREDNIŠTVO
se nahaja v Trstu ulica Madonnina 15
Telefon 1570
UPRAVNIŠTVO
Dunaj V. — Zentagasse 5.

Izhaja 1. in 15. vsakega meseca
Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.
Rokopisi se ne vračajo.

Naročnina:
za celo leto 4.40 K
za pol leta 2.20 K
za četrt leta 1.10 K
Posamezna številka 18 vin.

Št. 17.

V Trstu, 1. septembra 1913.

Leto VI.

Socializem.

Nešteta tisočletja se je borilo človeško plemo da bi se olajšalo življenje, ki mu je bilo neprijetno od prvega začetka, ko se je pojavil na zemlji. Še danes opazujemo bedo nekulturenega življenja lahko pri takozvanih divjakih v Afriki, v oddaljenih krajih Amerike, na otokih Tihega oceana. In vendar vemo, da tudi to niso več pravi »divjaki« temveč so se že povzpeli na stopnjo, ki je sicer nizka v primeri z višino Angležev ali Francozov, vendar pa visoka v primeri z nekdanjimi prebivalci brlogov, ki so se komaj za silo razlikovali od gozdnih živali. Kaj si je človeštvo vse pridobilo v teh neštetih tisočletjih! Pravo božansko čustvo prešinja modernega človeka, če se ozre po sedanjem svetu, ki je ves izpremenjen ne le po mehaničnem delovanju elementarnih sil temveč skoraj še bolj po njegovi lastni volji. Kaj ni bilo vse to življenje vekov ustvarjanje?

Nekdaj je bila sama nevarnost kamor se je človek obrnil, povsod je prežala nanj. Skrivala se je pod zemljo, plavala je v zraku, dremala je v valovih, žarila se je v oblakih. Danes kroti človek sovražnike iz vseh svetovnih carstev in jih premaguje. V svoji varnosti si je napravil življenje udobno in prijetno, tako da so bili Homerjevi bogovi in Perunovi tovariši pravi reveži v primeri s sodobnim kulturnim človekom. Kaj je bilo domovanje vrh Olimpa in kaj je palača ameriškega milijarderja graščina knez Švarcenberga ali pa vila industrijskega velikaša? Pomiloval bi človek dvajsetega stoletja Palado Ateno in Apolono, če pogleda današnja vseučilišča in tehniške visoke šole, gledališča in glasbene zavode, knjižnice in iznajditeljske laboratorije.

Tudi razkošje si je priskrbel človek. Ko je imel v shrambi dovolj kruha in slanine, obleko na telesu in streho nad glavo, je zahteval od življenja tudi udobnosti in lepote. Ni mu bilo več dovolj da ne more dež prodirati skozi strop in burja skozi stene, da ga plašé varuje mraza in da dobiva želedec neizogibni tribut. Oglasile so se oči in ušesa in vsa čutila in človek je izpolnil tudi zahteve njihove. Pa se je navadil, in vse, kar ima, mu je postalo potrebno. Zadoščene potrebe pa so bile vir novih potreb; v vsaki izpopolnitvi je bila nova želja in nov nagon.

Luksus pravijo temu, nekateri ponosno, drugi zaničljivo. Toda če je razlika med zverskim brlogom in indijskim vigvanom, je med brlogom in kočjo na stebrih sredi jezera še večja, mnogo večja pa med brlogom in modernim salonom. Tudi luksus je dvignjeno življenje! Higienična in okusna postelja, estetično urejena soba, umetniško izdelana posoda — vse to je tudi napredek.

Ali res je, da niso vsi ljudje enako deležni pridobitev naše dobe. V palačah ne stanujejo vsi, salonov nimajo vsi, svojih sinov ne pošiljajo vsi na vseučilišča, tudi šampanjca ne pijejo vsi. Vsled tega pa je nastala nevoščljivost. In nezavist je dobila ime socializem.

Sovražniki tistih, ki se jim bolje godi kakor množici, se organizirajo in se imenujejo socialne demokrate. Blagostanje pa je znamenje kulture in socialisti, ki hočejo uničiti udobnost in blaginjo, kar je sami nimajo, so — sovražniki kulture....

Tisočkrat smo ovrgli take argumente. In socialisti bi zaslužili, da jih iztrebi družba z ognjem in mečem, če — bi res imeli take namene, kakšne jim podtikajo. Ali če bi bili socialistični smotri taki, tedaj ne bi bilo socialne demokracije, in število nje pristašev se ne bi množilo od dne do dne po vseh koncih in krajih sveta. Zakaj sama uničevalna misel nima take organizatorične moči. Celo za agitacijsko sredstvo bi se dala zavist porabiti le kratek, jako kratek čas, trajno uspešna pa ne bi mogla biti.

V ljudskih množicah živi hrepenjenje po boljšem življenju prav tako kakor v duši kartelskega magnata ali plemenite grofice. Ljudstvo ne zaničuje višjega znanja, ne sovraži lepote in udobnosti, temveč stremi samo naprej in navzgor. In le zato, ker kaže socializem vsem ljudem pot do blagostanja, ki ga imajo dandanes le nekateri, in preko tega do vedno boljšega in višjega življenja, si osvaja srca in množi svojo armado. Uničiti hoče socializem, ker ovira napredek ljudstva, napredek sam pa hoče pospešiti. Zakaj ljudstvo samo hoče napredovati gmotno in duševno. Le kdor ga vodi na tej poti, ima bodočnost. In zato je kljub obrekovanju, kljub podtikanju neresničnih namenov, kljub popačevanju socializem bodočnost človeštva

Občni zbor

pokliceno zadržne zavarovalnice zoper neizgode na avstrijskih železnicah.

Dne 24. junija t. l. se je vršil na Dunaju občni zbor poklicno zadržne zavarovalnice zoper neizgode na avstrijskih železnicah. Predsedoval je c. kr. vladni svetnik dr. France Sch ubert; kot nadzorovalni komisar je bil navzoč nadinspektor grof W o l k e n s r e i n - R o d e n e g g. Navzočih je bilo 40 imenovanih in 54 izvoljenih delegatov.

K prvi točki dnevnega reda je izvajal delegat osebja južne železnice sodr. S c h e r b a u m sledeče:

Glasom priloge A obratnega računa za leto 1911 je bilo koncem istega leta 51 železniških uprav z 325.752 članov zavoda. Tekom računskega leta je pristopilo zavodu še 4 železniških podjetij. Vključitve pristopu teh novih četudi malih železnic, se je število zavarovanih oseb, ki se je že leta 1911 zmanjšalo za 4192, zopet znižalo za 1491 oseb.

Četudi je vodstvo obrata notranja zadeva železnice samih na katero, ne morejo imeti delegati nobene ingerence, je vendar umestno poudarjati, da so te številke najzgovornejši dokaz, da se železničarje bolj in bolj izkorišča. Vedno silnejše delo in intenzivnejše izrabljanje delavskih moči, ki se vrši sistematično in po znani metodi, in razvoj prometa, provzročajo narastek nezgod, kakor je to tudi razvidno iz številke o neizgodah na železnicah. Večji del nezgod je le posledica pomnoženega vsestranskega izkoriščanja osebja. Število nezgod, ki jih je odškodovati je narastlo od 5682 v letu 1911 na 5769 v letu 1912. Izdatki za neizgode naraščajo neprenehoma. V tekočem letu imamo narastek za 953.378 kron.

Poslovno poročilo navaja kurzno zgubo za 4.661.658.70 kron. Medtem ko se je zmanjšalo število tožb zavrnjenih kot neutemeljene.

Govornik omenja tudi, da se ne navaja v letošnjem poslovnem poročilu število sej, na katerih se je reševalo razne posle.

Delegati so sprejeli z veseljem naznanilo, da se bode izdelalo predpise za zaupnike. Taki predpisi bodo koristili ne le zaupnikom, ampak tudi politični oblasti. Ker se opravičeno zahteva, da naj se delegatom dovoli vožnja v II razredu, želi govornik, da naj se v nameravanih predpisih navede tozadevno točno določbo.

Delegatje obenem tudi ob tej priliki protestirajo proti vsakršnemu poslabšanju neizgodno zavarovalnega zakona.

Delegat Anton H o l u b (državno železniško ravnateljstvo Praga) se pritožuje, da se je ob zadnjih volitvah v neizgodno zavarovalnico izdalo na njegovem ravnateljskem okraju samo nemške glasovnice. Jezikovnih težkoč se ni mogoče izogniti niti pri neizgodnih poizvedovanjih. Društveno imetje naj se izposoja predvsem zadrugam, ki imajo graditi železničarske hiše. Trdi nadalje, da je vse previsoka svota, ki se jo zahteva za poizvedovanja o neizgodi. V tem oziru bi se lahko mnogo prihranilo. Omenja nadalje slučaj, ki se po njegovem mnenju izkazali nedostatke, katerih se bode treba v svrhu varčevanja v bodoče izogniti. Končno izraža željo, da bi se primerno uredilo poštno upravne stroške.

Delegat H a š t e r izraža željo, da bi se izdajalo odloke in dopise v deželnih jezikih. Vodstvo naj upliva na železniške uprave, da naj odloke in naznanila prevedejo v razne jezike. Uslužbenec, ki je ponesrečil, ima pač pravico biti natančno in v jeziku ki ga razume informiran o svoji zadevi.

Delegat P i n k e r (državno železniško ravnateljstvo v Plznu) omenja, da se občni zbori zavarovalnice že preko deset let vsakokrat pečajo z vprašanjem glede izdajanja odlokov in naznanil v deželnih jezikih ne da bi se bilo stvar še povoljno rešilo. Se ne gre zato, da bi mi hoteli ovirati z nacionalnimi homatijami posle zavarovalnice; že zapoved človekoljublja zahteva, da se ponesrečenemu naznani odločitev zavoda v njegovem slučaju na način, da bode dotični razumel popolnoma vsebino odloka. Kritizira nadalje ostro nekatera izvajanja delegata Holuba. Naloga delegatov je braniti prevsem pravice ponesrečenih in delati v svrhu zboljšanja razmer zavarovanih.

Delegat T s c h o f f n i g (državno železniško ravnateljstvo v Trstu). Opozarja, da se mnogo krat pripetijo slučajji, da se ponesrečenemu, kateremu se je od strani zavoda priznalo neizgodno rento izplača isto šele 8 ali 14 dni kasneje. Posledica temu je, da ostane dotični do 8 ali 14 dni brez sredstev, ali pa da si mora poizkati predajem na račun rente; ker se dotičnemu odteguje potem predajem na obroke, se znižajo vsled tega tedenski prejemki. Čim pogostejše se tudi pojavljajo slučajji, da se onim, ki se javljajo zdravim, odtegne rento še predno bi istim železniška uprava nakazala plačo. Ta nedostatek, ki ima navadno neljube posledice, je odpraviti. In sicer predlaga da naj se vodstvo zavarovalnice dogovori z že-

ležniškimi upravami glede izplačevanja premijonkov ponesrečenim na način, da bode nemogoče vsako zavlačevanje izplačevanja. V to svrhu naj se uslužbencem, katerim je bila priznana kaka renta, izplača polno plačo in se to ustavi šele tedaj ko se je rento v resnici že pričelo izplačevati. Obratno je rento tako dolgo plačevati, dokler se bo plača zopet nakazalo. Govornik pritrjuje nadalje brezpogojno izvajanje raznih delegatov, glede pravice, ki imajo uslužbenci, da bi bili odloki in naznanila zavarovalnice pisane v njih materinskem jeziku, ter predlaga, da naj se izda odloke za železniško ravnateljstvo v Trstu v nemškem, italijanskem slovenskem, srbskem oziroma hrvaškem jeziku. Prinaša obenem pritožbo tržaških vlakospremljevalcev, ki so že ponovno zahtevali, da naj se zgornja okna službenih vozovih in okna na pročelju omreži, da se tako zabrani posledice pogostega padanja kamnov v predorih, kar je gotovo velike nevarnosti za uslužbence. Bavarski službeni vozovi so v tem oziru najnevarnejši.

Delegat sodr. Scherbaum zavzema takoj stališče proti trditvam delegata Holuba, ki si želi varčevanje na škodo zavarovanih. Sodr. Scherbaum protestira v imenu vseh delegatov, proti takim izvajanjem. Meni, da niti volilci delegata Holuba se ne morejo strinjati z njegovimi načeli o varčevanju zavarovalnice. — Navaja številne primere, ki dokazujejo, da so trditve Holuba grešne in neutemeljene.

Delegat sodr. Oppitz se pritožuje proti postopanju političnih oblasti na gališkem, v slučajih poizvedovanja glede nezdod. Navaja slučaje, ki ne dajejo gotovo ugodnega spričevala omenjeni oblasti.

Prevzel je nato besedo predsednik dr. Schubert, da odgovori izrečenim pritožbam in željam. Predvsem omenja besede delegata Scherbauma glede znižanja števila zavarovanih, pa meni, da ni to pripisati samo pomnoženemu izrabljanju osebja, temveč dejstvu, da so mnoga dela na železnici končana, kar ima v posledici, da je sedaj izločena velika fluktuacija osebja. Število sej se ni navedlo, ker se je smatralo take podatke pač relativne važnosti. Število sej je skoraj vsako leto enako. Želje izražene glede sestave predpisov za zaupnike se bode uvaževalo. Glede pritožb proti politični oblasti omenja predsednik, da ne more imeti zavod pač nobene ingerence pri pol. oblasti, da se pa lahko zahteva odpravo potom nadzorovalne oblasti. Načelstvo bode tudi interveniralo pri železniškemu ministrstvu glede zahtevane vožnje v II razredu za delegate zavarovalnice. Glede proteste proti eventualnemu poslabšanju nezdodne zakonodaje omenja, da manjka zavodu v temu oziru vsak vpliv na zakonodajno oblast. Navaja nadalje vsakovrstne težave, ki

Predpisi za prometno službo.

(Dalje.)

3. Ogibni (prestavljalški) čuvaji so dolžni skrbeti za to, da so ogibe v uvoznih tirih, če se ne vozi preko njih, postavljene v normalnem stanju.

Če bi ogibe, ki se jih prestavlja z roko, vodile na ta način na obložen tir, se jih mora postaviti na prost tir.

4. Ogibe se mora uporabljati vožnjom primerno na ta način, da se končna tračnica popolnoma priklopi stalni tračnici.

Ogibni (prestavljalški) čuvaji morajo skrbeti tudi za to, da za promet vozil preko ogib ni nobene ovire.

5. Ogibni čuvaji se morajo pred uvozom in izvozom vlakov podati na mesto, ki jim je odkazano.

6. Če bi vlakovno osebje vlaka, ki se bliža postaji (izogibališču) — in to vključno prepovedi — dajalo znamenja, migljaje ali povelja za prestavljanje ogib, se čuvaj temu pozivu ne sme odzvati, temveč mora dati znamenje „stoj“.

7. Vse v uvoznih in izvoznih tirih ter na prosti progi se nahajajoče ogibe, preko katerih vozijo vlaki, morajo biti pravočasno razsvetljene.

8. Ogibe, preko katerih se v temi pogostoma premika, morajo navadno biti razsvetljene za časa premikanja. (Glej člen 15.)

9. Katerih ogib na postaji (izogibališču) ni treba razsvetljevati, določa c. kr. državno železniško ravnateljstvo.

Na lokalnih železnicah ni potrebna razsvetlitev ogibnih znamenj.

onemogočajo povoljno rešitev jezikovnega vprašanja pri poslovanju zavarovalnice in ob volitvah delegatov. Imetje zavoda se že sedaj navadno izposoja zadrugam, ki imajo graditi železničarske hiše. Pritožbe v posameznih slučajih se vzame na znanje. Pravice zavarovanih so in bodo vsekakor vedno rešpektirane. Če se zgode nerednosti pri izplačanju nezdodne rente, je predvsem zahtevati od železniških uprav, ki rento izplačujejo, da naj v tem oziru ukrenejo vse potrebno. Izvolitev zastopnika državnih uslužbencev v vodstvo zavarovalnice je stvar, ki jo ima izvršiti kurija izvoljenih delegatov.

K drugi točki dnevnega reda predlaga sodr. Scherbaum absolutorij računskemu poročilu za leto 1912.

(Konec prihodnjic.)

Zahteve strojnega osebja.

Dne 24. julija t. l. se je deputacija sestojeca iz zastopnikov raznih kategorij strojnega osebja podala k železniškemu ministrstvu, da izposluje rešitev najnujnejših predlogov strojnega osebja. Deputacijo sta sprejela v zastopstvu železniškega ministra ministrska svetnika Böss in Rosner. Pogovoru je prisostvoval tudi nadinspektor Korn.

Deputacija je zlasti zahtevala takojšnjo izvedbo sledečih zahtev:

Zenačenje ostrih. Strojvodjem naj se omogoči dosego končne mezde na način, da se potom enoletnega napredovanja vpostavi strojevodjo v mezno skupino, ki naj mu omogoči dosego končne mezde. Opraviti je zato mezno stopnjo 1300 kron poduradniške kategorije in štiri letne čakalne roke.

Odprava spremenljivih prejemkov. Mesto teh pavšaliranje v obliki dnevne dijete ima znašati brez razlike postajnog krajev pri vožnji brzovlakov in osebnih vlakov 7 kron na dan. Za vožnjo vseh ostalih vlakov in rezerv in izvršitev vseh službenih nalogah, izvzemši postajne rezerve, naj znaša dnevna dijeta kron 5.50. Za službo na postajah rezerve je izplačati dijeto 4 kron. Dijete je vračunati brez ozira na trajanje službe kot polno dnevno dijeto. Enako velja glede turnusa prostih dni. Le v slučaju dopusta in boleznih je odstopiti od te določbe.

Ureditev službenih in odmornih predpisov. Sprememba službenih in odmornih predpisov je nujno potrebna. Delovni čas naj se uredi na način, da se določi za progo pri osebnih vlakih 8, oziroma tam, kjer je večja nočna služba 7 urno vožnjo; za tovarne vlake 11, oziroma 10 urno vožnjo. Vožnja na lokalnih železnicah naj traja kvečjemu 5 ur pri brzovlakih,

Člen 108.

Nadzorovanje stanja ogib ob vlakovnem prometu.

1. Pred vsakim uvozom in izvozom vlaka se mora vlakovni odpravnik ali pa zato določen nadzorovalni organ osebno prepričati o pravilnem stanju ogib, preko katerih je voziti.

Organ, ki mu je poverjeno nadzorovanje ogib, mora dognati tudi navzočnost ogibnih čuvajev in njih sposobnost za službo.

2. Mora se torej pred uvozom in izvozom vsakega vlaka pregledati vse ogibe, ki se jih prestavlja z roko in ki niso zapahnjene, ter se vozi preko njih proti osti; nadalje se mora pregledati pravilno stanje ogib in če je konična tračnica dobro pridružena stalni tračnici. Če je potrebno, se mora pravočasno odrediti pravilno stavljanje ogibe.

Pri takih ogibah, preko katerih vlak, ki odhaja ali prihaja, ne vozi proti osti, zadostuje kontrola na ta način, da se vlakovni odpravnik, ali pa zato določen nadzorovalni organ s pogledom na signalni predmet prepriča o pravilnem stanju ogib.

3. Če so zapahnjene ali centralno prestavljene ogibe v odvisnosti z uvoznimi in izvoznimi znamenji, zadostuje, če se uslužbenec, ki vrši kontrolo, pred prihodom ali odhodom vsakega vlaka prepriča o pravilnem stanju teh znamenj, ki obenem označujejo stanje ogib.

4. Pri zapahnjjenih ali centralno predstavljjenih ogibah, preko katerih se vozi proti osti, ki pa niso odvisne od uvoznih ali izvoznih znamenj, se mora kontrola izvršiti na ta način, da se pregleda vsakokratno lego vzvoda prestavljalne

7 ur pri osebnih, 9 ur pri tovarnih vlakih. Po dveh zaporednih nočnih turah po štirih ur v času med 7 uri zvečer do 9 jutraj odpade vsako službovanje v času med 7 uro zvečer do 9 jutraj. Pri rezervni službi naj se odmeri delovni čas na način, da sledi 12 urni službi 24 urni odmor. Vsako leto je podeliti 52 prostih dni po 36 ur. Pri odmeri službenega časa je vračunati tudi popravljalni čas za opremo. Po enem službenem času ima slediti v krajih izven postaje odmorni čas, ki mora trajati najmanj 6 ur in odmor na postajnem kraju pa najmanj 11 ur. Redoma naj velja načelo, da ne sme delovni čas znašati več kot 30 odstotkov in odmor ne manj kot 7. odstotkov. Za počitek doma je podeliti najmanj 45 odstotkov od skupnega časa. Službeni predstojniki in oni uslužbenci, ki imajo od slučaja do slučaja določati v službi, so osebno pod zagrojitvijo stroge disciplinarne kazni, odgovorni da se uvažuje predpise o službenim in odmornim času. Tozadevne prestopke je naznaniti izvoljenim zaupnikom osebja. Izjema v tem oziru naj bode dovoljena, le v slučaju izrednih dogodkov (elementarne nezdode, iztirjenje v akov, porušenje pečin, povodenj itd.). Tako delo je primerno odškodovati.

Sprememba predpisov v preiskavi vida in sluha. Z ozirom na dejstvo, da se vedno bolj množi število tovarišev, ki so brez pravega vzroka po preiskavi vida in sluha odtegnjeni svoji službi, se zahteva, da naj se spremenjeni predpisi glede preiskave vida in sluha, na način da bodo ti odgovarjali praktičnim potrebam službe. Kdor je enkrat povoljno dovršil preskušnjo, naj bode oproščen vsake nadaljnjene preiskave. Za strojevodje, ki niso vsled zgube barvnega čuta porabni za strojno službo naj se vstvari posebna poduradniška mesta in naj se te nastavi kot strokovnike v kurilnici ali delavnicah eventualno kot skladiščne mojstre, kanceliste itd. Njih napredovanje naj sledi po normalnih veljavnih za strojevodje. Zgubo vida ali sluha strojevodje, ali pripravnik ki je zaposlen na strojih, ki se kurijo s surovim oljem, ali na strojih z avtomatom, zvončastih dimnikov ali s turbino, je prištevati nezdodi in je podeliti tem zato primerno nezdodno rento. Sedanji način signaliziranja proge potom barvnih znamenj je odpraviti in namesto teh postaviti primerna bela znamenja.

Odprava popisa kvalifikacij. Popis kvalifikacij, ki bi moral po svojem namenu označiti zmožnosti uslužbenecve, ki skuša s svojim službenim prizadevanjem izboljšati življenske pogoje, ne odgovarja nikakor svojemu namenu in je navadno le vir nezadovoljnosti zapostavljenega osebja. Kvalifikacije naj se odpravi; obenem se predlaga odpravo izvanrednega napredovanja. Sredstva, ki se bodo prihranila z odpravo kvali-

ali zapahovalne priprave; pri ogibih, katerih pravilno stanje je zavarovano z električnim zaklepom, se mora pogledati zato prirejeno optično kontrolo; nadalje se mora z natančnim pogledom na dotične signalne predmete prepričati, da so ogibe pravilno postavljene.

Če se vozi preko takih ogib v smeri osti, se mora vršiti kontrola v smislu 2. točke 2. odstavka.

5. Če na kakšni postaji (izogibališču) z varnostno napravo prihaja ali odhaja vlak izjemoma mimo znamenj, ki so postavljena na „stroj“, se mora izvršiti kontrola po določbah 1. in 2. točke.

6. Pri zanesljivo zaprtih ogibah se lahko opusti ogibno kontrolo.

Ključ ogibne ključavnice mora hraniti vedno tisti uslužbenec (vlakovni odpravnik, čuvajski nadzornik,) brez katerega dovoljenja se ne sme prestavljati ogibe.

Člen 109.

Zavarovanje vlakovnega prometa.

1. Železniške proge so razdeljene v prostorne oddelke, ki so omejeni potom postaj (izogibališč) ali pa potom med postajami nameščenih vlakov-javnih ali bločnih mest, ki so opremljena s stalnimi prostoromejnimi znamenji.

V prvem slučaju se urejuje vrstitev vlakov potom postaj (izogibališč) samih — vožnja v postajni razdalji — dočim so na progah s prostoromejnimi napravami tudi uslužbenci, ki oskrbujejo te naprave, v to poklicani, da urejujejo vrstitev vlakov — vožnja v razdalji bločnih ali vlakov-javnih mest.

ikacij in izvanrednega napredovanja, naj se porabi za zboljšati zenačenje ostrih.

Sprememba določb disciplinarne komisije. Disciplinarna komisija naj bode sestavljena enako iz dela članov izvoljenih od uslužbencev ene kategorije in članov imenovanih od ravnateljstva, tej komisiji je pritegniti aktivnega uslužbenca, ki ga obtoženi izvoli kot svojega zastopnika. Ob enakosti glasov se smatra predlagano kazen kot odklonjeno. Če sledi disciplinarnemu slučaju sodnijsko postopanje, odpade, v slučaju, da se isto ustavi ali pa da se obtoženca oprostijo, tudi vsaka nadaljna disciplinarna preiskava. Disciplinarna kazen ne upliva na avtomatično napredovanje. Redovne globe je odpraviti na mesto, te naj se uporabljajo opominjalno postopanje. V odlokih in ukazih železniške uprave je opustiti zagrožitev kazni.

Člani deputacije so še posebej utemeljevali posamezne zahteve ter poudarjali potrebo, da se čimprej ugotovi želja prizadetih, ki ne morejo več vstrajati ob sedanjih razmerah. Zastopniki ministrstva so proteste in utemeljevanja zastopnikov strojnega osebja vzeli na znanje. Intervencija je bila nemalega pomena in bo za osebje gotovo velike koristi.

Zvišanje končne mezde in dveletnih napredovanj.

Državna zbornica je meseca decembra 1911 sprejela 38 milijonski predlog v svrhu regulacije mezd in službenih pogojev osebja državnih železnic. Predlog je zlasti vseboval važna zboljšanja za sluge, katerim bi se moralo glasom sklepa zbornice zvišati mezdo do 2000 kron in uvesti dveletne napredovalne roke. Prizadeti so se za izvedbo teh zboljšanj vneto potegovali. Na kongresu železničarske organizacije se je postavilo zahteve slug po zvišanju končne mezde in uvedbi dveletnih napredovanj na dnevni red kot glavne točke. Zastopniki kategorije slug so se tudi ob vsaki priliki mnogo zavzeli za ureditev razmer v smislu državnozbornskega sklepa. Ali čim večji je pritisk osebja tem silnejši je odpor od strani železniškega ministrstva, ki noče zahtevam ugoditi. In kakor je videti se stališču ministrstva pridružujejo zdaj tudi meščanske stranke. Prav one meščanske stranke, ki so pred dvema letoma glasovale za zahteve železniškega osebja!

Bili so časi, ko so zastopniki železniškega ministrstva zahteve slug priznavali kot »opravičene«. To je bilo zlasti slišati pred letom 1911. Takrat

2. V vsakem prostornem oddelku se sme nahajati na vsakem tiru le po en vlak.

Porivalno lokomotivo, ki sledi vlaku v razdalji 100 metrov (glej člen 144) se smatra kot vlaku pripadajočo.

Člen 110.

Najava.

1. Na progah, ki so razdeljene po vlakovnih ali bločnih mestih, se naznani uvoz vlaka v prostorni oddelk sosednjemu mestu (postaji, izogibalšču) z enkratnim daljšim zvonjenjem budila:

(—————)

„Vlak prihaja“

(induktorjevo kljuko se šestkrat zmerno hitro nepretrgoma na desno zavrti.)

To znamenje se mora dati iz postaje (izogibalšča) pred odhodom vlaka, iz vlakovnih in bločnih mest pa šele tedaj, ko se vlak že vidi.

Kot preklic morda pomotoma danega znamenja z budilom „Vlak prihaja“, je vporabiti budilno znamenje:

(—————)

„Preklic voznje“

„Znamenje pomote“ (daljše, neenakomerno prekinjeno zvonjenje.)

2. Če ob prihodu najave prostorni oddelk še ni izprazen, se mora zadaj ležečemu vlakovnemu mestu (postaji, izogibalšču) to naznani potom petih zmerno dolgih, s kratkimi prenehljaji ločenih znakov z budilom

(—————)

„Na progi je vlak, zadržite vlak, položite pokalnice“

ter vrhutega telefonično javiti z besedami „Proga ni prosta (ime oddajajočega)“.

pa je imelo ministrstvo na razpolago lahek izgovor, da ni vseeno izvedlo to, kar so sluge složno in odločno zahtevali. Takrat se je trdilo, da ni zadostnega denarja v upravni blagajni za zvišati mezdno stopnjo ene kategorije in za omogočiti dveletno napredovanje. Priznati kot opravičene želje uslužbencev ni takrat stalo mnogo. Saj se ni ob takem izgovoru prišlo naprej niti za korak. Ko je pa parlament dovolil zahtevano 38 milijonsko svoto, je bilo treba seveda spremeniti mnenje o opravičenosti želja in zahtev železniških slug. Železniško ministrstvo je bilo po glasovanju v parlamentu takoj drugačnega mnenja. Ker se ni moglo preklicati naenkrat tozadevno stališče uprave in ker se vsekakor ni hotelo željam ugoditi, je bilo treba najti druge izgovore, ki naj kolikortoliko služijo namenom gospodov, ki imajo odločati o življenju mnogoštevilne kategorije slug. Bujni fantaziji železniških birokratov ni bilo treba zato mnogo truda. Dveletno napredovanje se ni moglo uvesti, ker bi potem enako zahtevo stavile še druge kategorije. Se ne more torej zaradi tega dovoliti zboljšanje ne enim ne drugim. S takim izgovorom operira železniško ministrstvo že par let sem. Sluge čakajo zastoj boljše ureditve njih položaja.

Enako je z zahtevo po zvišanju končne mezde. Razlika je samo v tem, da se tukaj ministrstvo ne more sklicevati na druge državne uslužbenke, ki bi eventuelno zahtevali enako zboljšanje. V tem oziru velja drugi izgovor, ki ni gotovo manj neutemeljen in smešen od drugih. Tukaj se uprava izgovarja s tem, da podelitev končne mezde 2000 kron v smislu predloga sohr. Tomschika ne odgovarja službeni sestavi osebja. Da je ta izgovor še bolj plitev kot prvi se zavedajo tudi gospodje pri ministrstvu, ki se navadno sklicujejo nanj le v slučaju skrajne sile. Ne vemo pa, če se enako zavedajo nevarnosti in odgovornosti njih početja. Prizadeti zahtevajo odločno in složno, da naj se jim zahtevana in priznana zboljšanja čimprej podeli. Bo mogoče železniški upravi trajno in uspešno upreti se odločni solidarni volji nezadovoljnih, skrajno razburjenih uslužbencev? In če bi negativno stališče železniške uprave usililo slugam skrajni boj, kar bi rodilo gotovo neljube posledice, kdo naj bode potem zato odgovoren?

Zahteve slug so neodložljive in skrajni čas je že, da se neha s politiko izstradanja in omalovaženja. Taka politika mora tirati prizadete v obup, ki opravičuje vsaki najskrajnejši boj in ki mora provzročiti posledice, ki bodo škodljive predvsem za železniški promet sam. Uslužbenci imajo pač

3. Kadar dospe najava pri vlakovnem ali bločnem mestu in se more prostorni oddelk po določbah člena 111. smatrati prostim, mora vlakovni ali bločni čuvaj postaviti znamenje, ki omejuje prostorni oddelk na „prosto“.

4. V slučajih motenja se je ravnati po določbah člena 113.

Člen 111.

Zajava.

1. Zagotovilo, da je prostorni oddelk postal prost za naslednji vlak, se izvrši potom zajave.

2. Zajavo se mora dati:

a) Pri vožnji vlakov v postajni razdalji.

Po popolnem uvozu celega vlaka, za katerim se je postavilo uvozno ali distančno znamenje na „stoj“, mora vlakovni odpravnik javiti v smeri vožnje zadaj ležeči postaji (izogibalšču) in sicer brzojavno ali telefonično: „vlak št. tukaj (ime vlakovnega odpravnika)“.

Če zajava ni dospela po preteku časa, v katerem je mogel vlak dospeti na bližnjo postajo (izogibalšče), jo je na to opozoriti z besedami: „Je vlak št. tam?“

Na ta način pozvana postaja (izogibalšče) mora po položaju odgovoriti na poziv: „Proga ni prosta“ ali pa „vlak št. tukaj (ime vlakovnega odpravnika)“.

Z dovoljenjem predpostavljenega c. kr. ravnateljstva (c. kr. obratnega vodstva v Černovicah) lahko izostane zajava na progah, kjer se odpremlja vlake obeh smeri z eno in isto lokomotivo.

b) Na progah z vlakovnicami.

Ko je vlak privozil mimo vlakovnice, mora vlakovni čuvaj, ko se je prepričal, da vlak ni brez zaključnih znamenj, in v danem slučaju, da je porivalna lokomotiva v razdalji 100 metrov

vso pravico do boljših eksistenčnih pogojev in so pripravljeni braniti te svoje elementarne pravice z vsemi sredstvi, ki jim nudi zavest solidarnosti in moč skupne organizacije.

Preureditev službe prožnih čuvajev.

Železniško ministrstvo je svoj čas sklenilo »reorganizirati« službo prožnih čuvajev. Načela, ki so vodila upravo pri reorganizaciji te službe so bile za osebje vse drugo nego ugodna. Zboljšanja v službi ni bilo pričakovati, pač pa slabšanja. Pri reorganizaciji službe prožnih čuvajev se je navsezadnje zasledovalo le en glavni namen: Preureditev naj se vrši na način, da bode osebje potem še bolj izkoriščano nego prej. Zdi se, da je uprava v tem oziru tudi dosegla svoj namen. Vsaj če smemo to presojati iz razpoloženja, ki vlada sedaj med prizadetemu osebju. Pritožbe so na dnevem redu. Službeni čas je podaljšan, odmori skrajšani, osebje se reducira, služba postaja bolj in bolj težavnejša. Nezadovoljnost in razburjenost postaja zato čim hujša. Železniška uprava pa izjavlja, da se sploh ničesar ni poslabšalo in da je nezadovoljnost osebja neutemeljena.

Tega mnenja seveda niso čuvaji, ki trdijo, da ako so delali prej po 16-16urn. turnusom, zdaj pa po 18-9 urniku, se ne more to gotovo nobenemu predstaviti kot nekako zboljšanje. Uprava sicer trdi, da če so službene ure daljše, da se zato dalji tudi odmori. Gospodje, ki imajo odločati o delu in eksistenci železničarjev, so namreč mnenja, da ako se podaljša navidezno odmore, se ima zato pravico zahtevati od osebja, da naj bode v službi celih 24 ur na dan!

Argumentiranje gospodov pri železniškem ministrstvu in pri železniški upravi ni bilo nikdar bogve kako prepričevalno in modro. Zlasti pa ne morejo nikogar prepričati, kadar se hoče opravičiti daljše turnuse sklicevajoč se na odmore, ki so baje po zatrdilu teh gospodov izredno obširno. Bolj nespodobne bajke, kot so govorice o daljših odmorih jih baje dosedaj še nismo slišali. In v tem oziru bi nam znali prožni čuvaji marsikaj zanimivega povedati.

Reorganizacija se je vršila v glavnem tako: Čuvajem se je odvzelo pohajanje proge in se to službo poverilo prožnim obhodnikom. In tedaj se jim je reklo: Torej sedaj imate pa vendarle lahko službo?! V resnici je pa bilo pohajanje proge čuvajev le na papirju. To delo se ga je izvrševalo vedno po znani metodi. Prožne obhodnike se je nastavilo, ker niso mogli čuvaji vsled

za vlakom že privozila mimo, in ko je postavil prostoro omejno znamenje na „stoj“, poklicati zadnje vlakovno mesto z dvema zmerno dolgima budilnima znamenjima (induktorjevo kljuko se obakrat zavrti po trikrat)

(—————)

„Vlak je dospel“.

Ko se je dotična vlakovnica oglasila na telefonu „(tukaj vlakovnica št.), jo mora prejšnji telefonično obvestiti, da je proga prosta za prihodnji vlak, z besedami: „Vlak št. tukaj (ime oddajnika)“.

Če se po preteku tistega časa, do katerega bi morala dospeti zajava, le-ta še ni dospela, je na to opozoriti potom treh zmerno dolgih, v kratkih prenehljajih se ponavljajočih budilnih znakov

(—————)

„Poziv za zajavo“.

Na isti način mora tudi postaja (izogibalšče), ki tvori končno točko prostornega oddelka, zaviti vlak zadaj ležeči vlakovnici.

c) Na progah z bločnimi.

Na bločnih progah se izvrši zajavo, ko se je bločni čuvaj prepričal, da ni vlak brez zaključnih znamenj, in pa v danem slučaju, da je vlaku v razdalji 100 metrov sledeča porivalna lokomotiva (glej člen 144) že privozila mimo in ko je postavil prostoro omejno znamenje na „stoj“, samo z uporabo bločnih naprav obenem z zaklepom znamenja.

Če se prostorni oddelk ni pravočasno dalo prostim, je na enak način kakor pri vlakovnicah zahtevati zajavo ali pa oprostitev znamenja potom trikratnega zvonjenja z bločnim budilom.

otj prostorni oddelk še ni izprazen, je na ta poziv odgovoriti s petimi zmerno dolgimi znamenji z bločnimi budilom

(Dalje prihodnjič).

mnogih drugih opravkov opravljati tudi to službo. Glede dolgih odmorov se ve le to, da morejo čuvati v odmoru času opravljati to, kar ne morejo izvršiti v času službe. Taki odmorji so pravzaprav le vlakovski odmorji, nikakor pa ne službeni odmorji. Vlakovski odmor morajo uporabljati, da izvršijo ona službena dela, za katera jim navadno primanjkuje časa tekom navadne službe. In železniška uprava se baha s tako vrsto odmorov!

Ali s tem niso še navedena vsa poslabšanja. Glasom službenih predpisov bi morali imeti čuvati z 16-16 urni službi vsaj po en prosti dan na mesec s primerno razdelbo prostih ur. Te pravice osebja jih je pa železniška uprava enostavno preobrnila.

Ko so uslužbenci vsled očitnega kršenja službenih pravic pričeli energično protestirati, se je uprava zabarikadirala za izgovorom, da je treba službene razmere čuvati »študirati«. Medtem se je pa reorganiziralo službo na način, da so nastopili na mesto 16-16 službenih turnusov 18-9 in 18-12 urna služba!

Vse po znani metodi: izkoriščati čimbolj in čimveč osebje, zapostavljati ga neprestano in kršiti neprenehoma pridobljene pravice. To se zdi upravi potrebno in koristno. Ne vemo, če je pa to tudi modro in če se bode sploh moglo še nadaljevati po takem sistemu.

Konferenca

glavnih zaupnikov delavniških in kurilniških delavcev državnih železnic.

V zadnjih letih se je izvedlo celo vrsto nameranih poslabšanj mezd in napredovalnih in stabilizacijskih pogojev. Skušalo se je uvesti premijski sistem po raznih delavnicah in kurilnicah. Od druge strani je imelo železniško osebje še posebej priliko se seznaniti z nameni, ki jih zasleduje žel. uprava s politiko postopnega izboljšanja. Izdana je bila še cela vrsta odredb, ki niso gotovo poravnale razmere osebja na državnih železnicah. Da se o tem razpravlja in sklepa, je centrala naše organizacije sklicala na Dunaju dne 17. avgusta konferenco glavnih zaupnikov delavniškega in kurilniškega osebja državnih železnic. Zborovalo je 45 delegatov iz raznih krajev države. Centralo so zastopali sodr. Schwaab, Somitsch in Svoboda, tajnik Ilovskega tajništva Kaczanovski ter člani centralnega odbora te kategorije.

Sodr. Schwaab je otvoril sejo ob 9 uri zjutraj in oprostil poslance sodr. Tomšič in Müller, ki so bili zadržani na kongresu transportnih delavcev v Londonu.

Na dnevnem redu so zahteve kurilniškega in delavniškega osebja izvedljive v bližnji bodočnosti, akordno oziroma premijsko delo, organizacija zaupnikov in slučajnosti.

Prvi je govoril sodr. Somitsch, ki je podal zgovorno sliko razmer, ki vladajo na železnici. Položaj zahteva, da se nujno kaj ukrene. Vprašanje stabilizacije, premijskega sistema, minimalne in temeljne mezde, službenega napredovanja zahteva od naše strani nujnega prizadevanja. Na raznih konferencah se je še v vseh posameznih točkah zavzelo primerno stališče. Železniška uprava je na proteste in zahteve osebja odgovorila s poslabševalnimi odredbami. Treba je še odločnejše zahtevati izvedbo zahtev delavniških in kurilniških delavcev.

Sodr. Weises (Linec) graja sistem, ki ga je uvedlo dunajsko železniško ravnateljstvo, da napredujejo delavci, ki so bili v službi že pred 1. januarjem 1912 še po starih normah, medtem ko napredujejo drugi, ki so nastopili službo po 1. januarjem 1912 po meznem redu. Tako se vstvarilo še drugo kategorijo delavcev in to gotovo ne v korist prizadetih. Dveletno napredovanje naj bode glavna zahteva v svrhu zanačenja ostrin in rešitve stabilizacijskega vprašanja.

Sodr. Winter (Dunaj I) omenja glavno zahtevo po temeljni mezdi kron 3.60, medtem ko naj bi znašala razlika pri profesionistih glede minimalne mezde kron 1.40. Delavci so zlasti nezadovoljni z menjanjem trajanja provizorija. Treba je izvesti predlog centralne personalne komisije glede dvehletne dobe. Glede akorda omenja, da bi bila akordno delo pod dobrimi pogoji morda sprejemljivo. Ali dosedaj o dobrih pogojih ne more biti govora. Mi moramo biti zato proti vsakemu akordnemu ali premijskemu sistemu.

Sodr. Schmiedhuber (član delavskega centralnega odbora) omenja krivično postopanje železniške uprave napram zahtevam kurilniških delavcev, ki se nahajajo v naravnost nevzdržljivih razmerah. Treba je posebno in energično zahtevati izvedbo stavljenih predlogov.

Sodr. Tintz (Lvov). Le z uvedbo dveletnih napredovalnih rokov bo uslužbenecem omogočeno doseči končno mezdo 2000 kron. Treba je najti način po katerem bo mogoče z uspehom izvesti to zahtevo.

Sodr. Schmajder (Plzen) govori češko in izjavlja, da je treba brezpogojno odkloniti vsakovrstno akordno ali premijsko delo in zahteva, da naj organizacija odločno nastopi v prid prizadetih zahtevajoč povoljne izboljšanje stabilizacijskih in mezdskih pogojev.

Sodr. Libora (Bubna) govori tudi češko in povdarja, da se moramo držati stališča, ki ga je zavzela tozadevno zadnja konferenca. Regulativ sklenjen na oni konferenci je za nas merodajen. Treba je tudi odpraviti razlike po določitvi mezdah, ki se povsod močno razlikujejo.

Sodr. Glig (Moravska Ostrova). Razliko med razmerami na starih in novih podržavljenih železnic naj se odpravi in naj se izdela načrt po katerem bo mogoča enotna uvedba službe.

Sodr. Rzehak (Semernik). Sistemu akordnega dela na državni železniški družbi, temeljne mezde in vprašanju automatike moramo posvetiti največjo pozornost. Je mnenja delegata Libora, da je za nas merodajni sklep zadnje konference glede mezdne regulacije delavcev.

Sodr. Schuster (Jedlesee). Se pridružuje v splošnem izvajanjem prejšnjega govornika zlasti z ozirom na mezdni regulativ. Treba je tudi pričeti boj proti meznemu redu. Stabilizacija po načinu kot je v navadi na starih podržavljenih železnic bi bil velike škode za delavce avstrijske severo zapadne železnice. Stabilizacija naj sledi na podlagi sedanjega zaslužka.

Sodrug Heider (Floridsdorf), Kanger (Moravska Ostrova), Thumförtl (Knittelfeld) Šrom (Dunaj), Burkert (Krnov) opisujejo razmere delavcev v okrajih, ki jih oni zastopajo in se v splošnem pridružujejo načelom, ki so jih, poudarjali prejšnji delegati.

(Konec prihodnjič.)

Zakaj stavkamo.

Vsaka stavka je posledica današnjega načina proizvodnje. Delavec je suženj v najemu. On mora za svoje blago, za svoje delovno silo zahtevati boljšo ceno. Delavci ne gredo v stavko iz ljubezni do gladovanja. Neobhodna potrebna je tista sila, ki jih tira, da se s složnimi močmi zoperstavijo požrešnosti gospodujočega kapitalističnega razreda.

Kadar bi delavci posedovali vsa sredstva proizvodnje — stroje, zemljišča, rudnike itd. — in kadar bi tudi dobili vse, kar producirajo, takrat bi vprašanje o delovnem času, o mezdi, o kruhu ne ekzistiralo.

Potom stavke hočejo delavci čim največ si pridobiti od onega, kar proizvajajo. A to pomeni, da nekdo jemlje en del njihovega lastnega dela.

Pa zakaj — ako je tako — vse skupni delavski razred ne pristopi k socialističnemu gibanju? Zato, ker so zasluženi z dolgim delovnim časom in nimajo časa, da bi se izobraževali in proučevali socializem.

Socializem je pojav delavskega razreda in dela sploh. Socializem je nauk o taki družbeni uredbi, v koji bi vsi ljudje delali. Vsak poedinec — ki je zdrav in sposoben — bo delal za dobrobit vseh, a ne samo za korist nekoliko bogatašev.

Ko bodo to delavci razumeli, ne bo več potrebno stavkati. Vsakdo bo dobival popolno vrednost svojega dela.

Ali dokler ne dosežemo tega cilja, moramo stavkati ter si na ta način izboljšati svoj življenjski položaj, osobito pa se moramo boriti za skrajšanje delovnega časa. Čimkrajši bo delovni čas, temveč bo ostalo prostega časa za uk in prosveto. Prosvetljeni in svestni glasovi bomo za svoje ljudi, katerih naloga bo, da v zbornicah ustvarjajo boljše zakone za delovno ljudstvo, zakone o enakih dolžnostih in pravicah.

Samo ta pot pelje k pravemu cilju. Čitajte socialistično časopisje, socialistične knjige, zavedite se, ohrabrite se in pristopite k našemu vzvišenemu in svetemu boju!

Naš boj sedaj in v bodoče.

Neodvisen, samostojen boj delavstva — to je nauk socializma, to je naše stališče in na vprašanje:

«Je-li v obče mogoča osvoboditev delavcev brez socializma?» — bo odgovoril slehern zaveden delavec: Ne!

V socializmu je rešitev, v socializmu je osvoboditev! — Dokler obstoji današnja uredba človeške družbe, kapitalistična uredba, se morejo izpreminjati samo oblike suženjstva — ali suženjstvo ostane; eno trpljenje ne more odpraviti, pa se zato pojavi zopet drugo.

Na zemlji sta danes dva sveta, dva razreda ljudi. Na eni strani stoje oni, ki so pograbili vse bogastvo, in ki lahko uživajo brez vsakršnega posestva, proletarci, katerih edino bogastvo je delovna moč, ki jo morajo prodajati, ako hočejo živeti, a s tem, da jo prodajajo, ustvarjajo kapitalom nova bogastva. Na eni strani je toliko bogastva, da ga njegovi gospodarji ne morejo vsega užiti, pa če bi se tudi izmišljali najrazudanejšje užitke — na drugi strani pa je pomanjkanje in stradanje. Kdor nič ne dela, — uživa ter se skoraj duši v izobilju. Kdor pa dela in proizvaja, — pa skoraj da nima kruha!

Ako bi se to dogajalo po nekem večno nerazumljivem zakonu, tedaj nam v resnici ne bi nič drugega preostajalo, nego da se udamo v božjo voljo in otožno čakamo, kaj da še pride, da čakamo na smrt. Ali mi danes vemo in znamo, odkod krivica prihaja, mi vemo, kaj je vzrok tega nesmiselnega, neznosnega sistema. Mi dobro vemo, da so kapitalisti gospodarji dela samo zategadelj, ker so v posesti delovnih, proizvodnih sredstev: zemlje, tovarn, rudnikov, strojev itd. Mi vemo, da je delavec v težki odvisnosti, ker ne more sam razpolagati s svojo delovno moč, nego je mora prodati onim, ki so si prisvojili vsa delovna sredstva. A kakor hitro nam je to znano, tedaj vemo, da bo delavec svoboden šele takrat, kadar bo odpravljeno kapitalistično gospodarstvo, kadar bo res gospodar delovnih sredstev in vsled tega tudi gospodar svojega dela in njegovih produktov.

Ali čim nam je sve to znano, ne smemo obupno čakati, da se na bogve kakšen čudežen način zruši kapitalistični sistem in nad njegovimi razvalinami zasije solnce socializma. Ne smemo nikdar pozabiti, da je vsakršen uspeh v človeškem življenju odvisen od moči. Neumestna potrpežljivost, prazno upanje ni rodilo še nikakšne zmage: zmajraj je odločevala moč.

Kapitalizem ne vlada po »milosti božji«, nego s silo svoje moči. In vladal bo, dokler se ne pokaže, da je delovno ljudstvo močnejše, silnejše. Nikjer ni zapisano, kdaj bo delavski razred zrušil kapitalistično družbo; ali tudi brez vsakršnih proračunskih koledarjev je gotovo, da bo delavstvo tresnilo ob zemljo zlato tele v tistem času, ko bo delavska moč večja od kapitalistične.

V boju mora delavski razred zbirati bojno moč, ki je za zmago potrebna. A v vseh delavskih bojih je najboljša in najodločnejša orožje poleg organizacije — dela v skopisje. Prav za prav si tudi močnih delavskih organizacij brez delavskega časopisja misliti ne moremo.

Kapitalisti vedo, kaj je časopisje, in od kapitalistov se lahko naučimo, kako je treba časopisje ceniti.

Ogromna je moč časopisja in kdorkoli stoji v boju, je moral spoznati njegovo moč. Časopisje je izzivljalo vojne in sklepalo mir; postavljalo je in rušilo vlade, pripravilo je tudi pot kapitalističnemu izkoriščanju. Brez časopisja, brez tiska ne bi mogel kapitalizem živeti in vladati, kakor tudi ne more gospodariti brez železnice in parobrodov, brez brzojava in pošte, brez borz in bank. Časopisje je kapitalističen ščit in meč, glasnik in prorok. S pomočjo časopisja vlada kapitalizem silnejše nego vlada s krono in žezlom.

Odkar se je delavstvo začelo buditi, poznavati svoje nadloge in zbirati svoje sile, ima kapitalistično časopisje še eno, posebno svrhu: zavajati delavce, odvrčati jih od njihovega boja in upreziti jih v službo kapitalističnih interesov in ciljev. Niti ena podlost in četudi tako nespodobna, da je kapitalistično časopisje ne bi uporabljalo v svrhu zavajanja in zatiranja delovnega ljudstva. Kapitalistično časopisje laže o peklju in rajju, da biv delav-

cih ubil. zdravo pojmovanje o življenju na zemlji. Kapita istično časopisje slavi najokrutnejše izkoriščevalce ter povečuje najčrnejše poneumnjevalce. Odkar je delavstvo začelo misliti s svojo glavo, prinaša kapitalistično časopisje od časa do časa tudi kako resnično vest o socializmu — seveda med stotinami lažnjivih vesti —, samo da bi delavce laže zaslepilo ter se kazalo, kakor da bi bilo vsem slojem pravično. Danes se to časopisje ljudstvu priljubljuje, jutri ga bo zopet ogoljufalo in izdalo. V resnici služi to časopisje samo protidelavskemu kapitalizmu. Kdor brani privatno lastništvo delavskih sredstev ta brani kapitalistični sistem, ta vzdržuje suženjstvo delavskega razreda.

Nasproti odkritemu in prikritemu kapitalističnemu tisku stoji bojovno socialistično časopisje. Socialistično časopisje stoji in pada z delavskim razredom. To časopisje je zmiraj in brez prestanka na strani tlačnih, a proti vsem tlačiteljem. Socialistično časopisje je najmočnejše delavsko orožje in sicer tem močnejše, čim bolj je razširjeno.

Sodrug! Vam je li vse to jasno, ali pojmite pomen svojega časopisja? Ali, pojmite slovenski delavec, važnost časopisja za delavsko gibanje med Slovenci. Proletarci! Vi to pojmite, zato boste šli na novo delo in napeli vse sile, da poleg dela za organizacije čim najbolj razširite tudi naše časopisje, povsod in na vse strani, kjerkoli žive in delajo slovenski delavci!

Delavci! Socialisti! Vsi na delo! poučujte svoje tovariše o važnosti organizacije in časopisja! Pridobivajte zmirom nove člane socialistični organizaciji. To je prvi, to je najnujnejši posel in noben socialist se ne sme odtegniti delu za organizacijo in prepotrebni časopisju!

Delavci, sodrug! Zavedajte se, da brez organizacije in časopisja ne morete voditi osvobodilnega boja. Upoštevajte vsikdar, da boste zmiraj potom svojega časopisja najlažje razgnali mrak, ki obdaja le še preveč vaših bratov, katere bo samo čitanje naših časopisov privedlo v naše vrste ter jih trajno priklenilo na našo bojno organizacijo!

Delavci Vedite, da vam samo socialistično časopisje osvetljuje pota, po katerih vam je hoditi v boj za vsakdanji kruh. Delavsko časopisje vas uvaža v boj ter vas usposablja zanj. Ono vas neprestano brani in zagovarja, ono vas vedno uči in hrabri, ono vas teši in navdušuje. Zato pa, slovenski delavci, slovenski proletarci, bodi vaše geslo: Delajmo neumorno in neprestano za našo socialistično organizacijo, vsak izmed nas naj smatra za svojo častno dolžnost, da pridobi organizaciji par novih članov; ali delo za organizacijo izpopolnimo s tem, da agitiramo za svoj list. Organizacija in časopisje! Zanimarjati ne smemo ne enega, ne drugega. Organizacija je brez moči brez časopisja, kadar na drugi strani tudi časopisje ne more uspešno izvrševati svojih nalog, ako ne stoji za njim organizacija! Tako organizacijo kakor časopisje, oboje zaeno moramo pospeševati, ako hočemo, da bo naše delo popolno, naš boj uspešen.

Stavkovno zavarovanje podjetnikov.

Tudi podjetniške organizacije prihajajo čimdalje bolj k prepričanju, da njih organizatorične naprave ne zadostujejo za njih delavstvu sovražne namene. Socialna skladba podjetnikov je ravnotako različna kakor ona delavcev. Nahaja se mnogo bogatih podjetnikov pa tudi prav revnih ravno tako kakor boljše situirani delavci in delavci, ki žive takorekoč iz roke v usta.

Kar je primoralo delavske organizacije, da so si ustvarile bojni sklad, sili tudi podjetnike, da si zbirajo sredstva za dobo boja, iz katerih izplačujejo podpore, da bojovnike dalje časa ohranijo sposobne za boj.

V raznih deželah so si podjetniške organizacije že ustvarile stavkovno zavarovalni zklad in zlasti v Nemčiji je ta naprava precej dobro uvedena. Pa tudi v Avstriji podjetniki že več let marljivo proučujejo uvedbo stavkovnega zavarovanja. To proučevanje je sedaj dovelo do praktične izvedbe. Sicer so podjetniške organizacije že več let sem svojim članom izplačevale podpore ob času stavke ali izpore, vendar pa v tem še ni bilo nobenega določenega sistema, ker je manjkalo trdne podlage. Da se odpravi ta pogršek, je zveza avstrijskih industrialcev ustanovila stav-

kovno obrambno zvezo. Ustanovni občni zbor te zveze se je vršil 1. marca t. l. Meščansko časopisje poroča o njem sledeče:

«V soboto predpoldne je bil v slavnostni dvorani industrijskega doma ustanovni občni zbor obrambne zveze združenih avstrijskih industrialcev. Predsednik komercialni svetnik Henrik Vetter je v daljšem govoru povdarjal namen te nove zveze, ki obstoji v tem, da se posledice ustavljanja dela ublaži za delodajalce in da se nje članom nudi materialno pomoč v slučaju stavke, in to po pravilih novo ustanovljene zveze. Pa tudi izven stavke naj se nudi varstvo in podpora podjetnikom ki imajo spore z delavstvom in vsled tega trpe posredno ali neposredno škodo. Nova zveza je prvi poskus o životvorenja večje ititucije v to svrhu po nemškem vzorcu. Predsednik Vetter je izrazil upanje, da se bi ta zveza čimprej uspešno razvijala in da ji bodo sledile tudi druge strokovne in teritorialne industrijske organizacije ter za svoje člane oživotvorile enake naprave. Če se to čimprej zgodi, se bo moglo storiti nadaljne korake in te zveze združiti v glavno središče organizacije industrijskih delodajalcev v skupno celoto in v njej ustvariti vzajemno zavarovalno mesto. Številno obiskovano zborovanje, ki so se ga vdeležili industrialci iz raznih delov monarhije, se je po predlogu predsednika soglasno izreklo za ustanovitev zveze, kar se je izvršilo na podlagi oblatstveno dovoljenih pravil».

Po nepotrebnem bi trčili čas če bi hoteli razmotrivati ali se bo novo ustanovljena stavkovna obrambna zveza obnesla in ali se bo hitro ali počasi razvijala. Kor strokovno organizirani morajo avstrijski delavci enostavno računati z danimi dejstvi. Potreba obstoji za podjetnike in to je merodajno. Čakati, če se bo iz stavkovno varstvene zveze podjetnikov kaj razvilo, bi bila napačna taktika in bi se nad strokovnimi organizacijami delavstva kruto maščevalo.

Ne smemo pozabiti, da so si stavbinski podjetniki v Nemčiji po izpore leta 1910 zbrali obrambni sklad v višini dveh milijonov mark. Če je že ves ta denar skupaj, nam ni znano. To je pa tudi za nas brez pomena. Glavna stvar je spoznanje podjetnikov, da brez sredstev ne morejo nič opraviti proti delavskim organizacijam. In ker ima podjetniška organizacija namen s provociranjem velikih bojov razbiti blagajne delavskih organizacij, je samo ob sebi umevno, da bo zbiranje primernega bojnevega sklada podjetnikov uspešno. Opozorjati je tudi na dejstvo, da se avstrijski podjetniki že dalje časa posebno marljivo pečajo z ustanovitvijo stavbinsko obratne banke. Le-ta naj bi imela isti namen kakor strokovno obrambna zveza industrialcev in obrambni sklad stavbinskih delodajalcev v Nemčiji. Stavbinsko obratna banka pa bi poleg tega, da bi dajala podjetnikom sredstva za boj, imela še namen izvesti ustavljene dobave gradiva, da bi s tem delavoljnim podjetnikom onemogočila delo ob času gibanja.

Iz tega je razvidno, da so podjetniki naklonjeni stavkovnemu zavarovanju. Spoznali so potrebo bojnevega sklada in bodo storili vse v dosego svojega cilja. Izbran naslov za stavkovno zavarovanje je lahko različen in naj se še imenuje obrambna zveza zoper stavke, obrambni sklad, stavbinsko obratna banka ali karkoli, namen je in ostane vedno isti: Organizacije podjetnikov se neprestano trudijo, da bi nakupile denar in porazile delavstvo.

Te nakane podjetnikov, ki so povsod jednake, morajo biti za nas nova vspodbuda, da smo na preži in se vemo ravnati.

Stavkovna obrambna zveza industrialcev — je dokaz, da se organizirani podjetniki neprestano trudijo, da napravijo svoje boje proti delavstvu uspešnejše. Preko takih dejstev ne smemo preiti brez zanimanja.

Delavci, pazimo in bodimo složni in trdni, če ne, — gorje nam!

Slovenskem delavstvu.

Na tisoče Vas je slov delavci, vsi enako ste izkoriščani, ravna se z Vami, kakor z živino: blago ste v rokah kapitalistov. Juteršnji dan Vam je negotov, ne mine dan, da bi kapitalistična spekulacija ne zahtevala Vaših žrtev. Ni v nevarnosti samo Vaše življenje, temveč v nevarnosti ste vsak dan, da zgubite delo in zaslužek, do katerega imate pravico kot ljudje.

Eno besedo izgovorite, s katero zahtevate Vaše pravice, pa ste na cesti, ako ste tudi vse Vaše telesne moči zgubili pri doličenem podjetniku in morate sedaj stradati s celo družino.

Ako je Vaš jutranji dan negotov, če so pogoji pod katerimi morate trpeti, nečloveški in necivilni, ki Vam grozijo z lakoto in revščino dan na dan, krivi ste največ sami: Zakaj se temu ne uprete, zakaj ne dvignete svojega glasu tako glasno, da bi Vas upoštevali? Zakaj jih ne prisilite, da drugače z Vami ravnaajo? Strašno je to, ali je resnično! To kar Vam hočemo povedati, nam prihaja iz dna srca in kar nam naša vest velevala, ker poznamo neudržljive razmere tistih, ki delajo.

Ne bomo sedaj iskali vzrokov ki so Vas dovedli do tega neznosnega položaja, hočemo Vam le dokazati, ako bi Vi bili dobro organizirani, bi do tega ne prišlo.

Nočemo Vas obsojati, le konstatirati hočemo, da ste prišli tako daleč, ker niste gledali v bodočnost, niste se zmenili, kaj bo jutri. Mi hočemo opisati Vaše stanje in Vaše razmere zato, da boste nato bolj razmišljati

Veliko je delavcev, Vaših tovarišev, ki so po več let delali pri enem podjetniku in so odpuščeni brez vzroka. Napram temu morate Vi, ki ste neorganizirani, molčati in mirno gledati, ker drugače se tudi Vam tako zgodi. Ostanete brez dela in kruha, žena in otroci ga zahtevajo. Na drugi strani pa vidimo Vaše tovariše ki delajo kot živina 11—12 ur na dan pri žarečih plavžih, ponoči in ob nedeljah, jedo kruh svojim brezposelnim tovarišem, ki bi lahko delo dobili in bi tako vsi delali in kruh služili. Proti tem razmeram ne pomagata jeza in kletev, ker moč posameznika je prešibka, da bi kapitalistom imponirala. Vi delavci bi se morali iz teh izkušenj veliko naučiti za bodočnost. Ne spite v miru, ker mi živimo v kraljestvu nepravice! Ne in glejte v bodočnost, ker bodeta le zveza in solidarnost vseh delavcev napravila, da bo razred, ki na svetu vse izvrši, upoštevan in imel pravico do življenja. Delavci poskrbite, dokler je čas! Pomnožite Vaše organizacije, s katerimi boste zmagali. Agitirajte, izobražujte se, da boste kakor vojaki pripravljeni za bodoče boje. Ako se hoče doseči zmago, je treba žrtvovati. Več delavcev raznih strok e doseglo, kar so vprašali, ali oni so tudi žrtvovali in imeli so močne strokovne organizacije. Svesti morate biti, da se mora imeti dolžnosti, ako se ima pravico. V današnji družbi je nemogoče imeti pravice brez dolžnosti. To imajo samo kapitalisti. Delavci imamo veliko dolžnosti brez pravice. Ali za dosego pravice nezadostuje protesti in zahteve posameznika. Glas posameznika je prešibek, da bi bil uslišan. Treba je skupno protestirati in zahtevati, drugače ostanemo vedno sužnji kapitalistov. O r g a n i z a c i j e s e

To treba je treba poudarjati sedanjem kritičnem momentu. — Združite se in ne sovražite tistih, ki s Vami trpijo ako so druge narodnosti Bodočnost Vam bo po kazala da jasno, ako hočete kaj doseči, zboljšati Vaše razmere, nesmete ostati indiferentni. Zboljšanje Vaših razmer mora biti delo Vas samih in sad Vašega žrtvovanja.

Ako še ne boste bojevali in žrtvovali, ako ostanete razdruženi, bodo Vaše razmere vedno slabše.

Delavci pomislite, da Vaši sodrug, izkoriščani kakor Vi, pričakujejo Vas, da se združite z njimi, da se organizirate, izobražujete in pripravite za težke boje, ki čakajo vse delavstvo..

Delavci, pomislite, da je danes ves narodni kapitalistični svet združen proti Vam in skuša onemogočiti vsako Vašo akcijo, vsako Vaše gibanje, Delavci, branite Vaše delavske interese pristopite vsi v strokovno organizacijo, ki je Vaša moč in Vaša rešitev iz kapitalističnega jarma.

Delavstvo in politika.

Polagoma priznavajo tudi nasprotniki, da je delavstvu potrebna organizacija. Kar je tako očitno, da se ne more skriti nobenemu količak normalnemu očesu, se je dalo zatajevati nekaj časa, ne pa za večnost: Med življenjem posedujočih slojev in delavstva je kričeča razlika. Včasih ni bilo treba govoriti o tem, ker so delavci sami kolikor mogoče skrivali svojo bedo. Bilo jih je sram lakote, raztrganosti, smradnega stanovanja in nesnage. Če ni bilo drugače, so vtopili svoje gorje v žganju, ne misleči in ne vedoč, da ga s

tem le povečavajo. Da bi bila zoper njih trpljenje mogoča kakšna pomoč, jim ni bilo znano. Kajti videli so razmere, kakršne so bile, pa se jim je zdelo, da mora biti tako in da ne more biti drugače. Iz tega se je porodilo nekaj, kar je bilo podobno zadovoljnosti: resnična zadovoljnost pa to ni bila in ni mogla biti. Topa vdanost v navidezno neizpremenljivo usodo, izvirajoča iz nepoznavanja razmer in nezaupanja v svojo moč je uklepala proletarijat močnejše kakor železne verige. Gospodujoči sloji pa so bili s tem popolnoma zadovoljni.

To se je izpremenilo, ko je socialna demokracija zdramila delavstvo in mu pokazala, da niso razmere, v katerih živi, predpisane od nobenega božanstva, ampak da ima človek moč do njih in da jih lahko nadomesti z drugimi. To delo prebujenja se ni dalo izvršiti igraje; na eni strani je bila otopelost ljudstva prevelika, na drugi pa je bil cilj, ki ga je kazal novi nauk, presijajen, prebleščeč. Vladajoči sloji so pogreznili v tako nevednost, da so se zdele njih zanemarjenemu razumu najenostavnejše resnice pretežke. Ali socialna demokracija je premagala tudi te ovire, in polagoma so začeli moderni sužnji spoznavati, da imajo pravice do življenja, katerih pa ne morejo pričakovati od nobene milosti in nobene dobrote. Začeli so se organizirati, da si ustvarijo moč in sposobnost za boj.

Odgovor vladajočih je bilo kruto preganjanje. Delavsko gibanje se je smatralo za puntarsko. Kakor na vojni se je zdelo mogotcem vsako nasilstvo dovoljeno. Vsaka stavka je veljala za rebelstvo. Delavci so postali »notranji sovražnik«. Vsa sredstva, s katerimi razpolaga kapitalistična država, so morala pomagati za zatiranje »družabne nevarnosti«. In ko ni mogla najkrutejša uporaba zakona ugonobiti naraščajočega gibanja, so postavili socialiste izven zakona. V Nemčiji so napravili posebno postavo proti socialistom, v Avstriji so razglasili izjemno stanje.

Ali tudi to ni dovolj zaleгло. Skoraj bi se lahko trdilo, da je preganjanje socialni demokraciji tem več koristilo, čim okrutnejše je bilo. In ko je fiasko vsega uničevanja pokazal brezuspešnost sile, so vladajoči sloji oznanili novo vero: Delavci imajo pravico, da iščejo pomoči, imajo prav, če se organizirajo, ali svoja organizacije morajo postaviti na podlago obstoječe družbe in ne smejo pridigati razrednega boja. Kajti da se delavcem v primeri z drugimi sloji slabo godi, je resnica; zato se jim ne sme prepovedati stremjenje po zboljšanju.

Tedaj je bilo treba le še enega koraka: Da ustanove gospodujoči sami organizacije za delavce. Tudi ta korak se je storil. Nastale so »delavske« organizacije na verski in narodni podlagi.

Ali »vera« in »narodnost« sta le pretežki za nekaj drugega, kar se ne sme glasno povedati; braniti imata kapitalistični družabni red in odvracati delavstvo od razrednega boja, brez katerega je vsaka resnična rešitev delavstva nemogoča. Take organizacije hočejo biti strokovne; od politike pa imajo biti ločene ali pa se imajo uvrstiti v obstojajoče meščanske stranke.

Za kratkovidne ljudi je taka vaba mikavna. Čemu naj bi delavce tratil čas s politikom, če si brez nje lahko pomaga? Naj se z njo ukvarjajo drugi, ki imajo zanjo časa dovolj; saj so delavci zadovoljni, če dosežejo gospodarske uspehe, in za to bodo menda zadostovale tiste »strokovne« organizacije?

Zavednemu delavcu, ki se ne zadovoljuje z zavestjo, da ima premalo plače in preveč napora, ampak ki pozna tudi vzroke svojega položaja, se seveda ne bo moglo s takimi sladkimi besedami dopovedati, da je pametno, prepuščati izkoriščevalcem skrb za izkoriščane. Zaveden delavec bo ravno na političnem polju iskal neodvisnost, ker ve, da se gospodarska vprašanja ne dajo ločiti od političnih in da si je kapitalizem ravno s politikom utrdil svojo moč.

Politika ni nič drugega kakor zastopanje interesov. In če so interesi delavstva različni od kapitalističnih interesov, tedaj ni mogoče zastopati obojih po enem kopitu. Vse meščanske stranke, pa naj slone na narodni ali cerkveni ali pa kakšni drugi podlagi, hočejo ohraniti sedanji družabni red. V njem pa ni rešitve za delavstvo. Kajti to je razumnim delavcem že davno znano, da si morejo v družbi, ki je zgrajena na kapitalizmu, v najboljšem slučaju nekoliko olajšati bremena,

nikakor pa ne morejo ulti izkoriščanju. Tudi če bi mogle narodne ali verske »strokovne« organizacije v posameznih slučajih pridobiti svojim članom kakšno povišanje mezde, bi bil ta uspeh nezadosten, dokler je zakonodajstvo v rokah delavskih nasprotnikov. Zakaj to kar si je delavec v tovarni pridobil, mu zakonodajstvo s politikom dvakrat in trikrat lahko vzame.

Za delavce je samostojna politika najvažnejša potreba že v sedanji družbi, še bolj pa za premaganje te družbe. Ako pripada delavec stranki, v kateri sede agrarci, tedaj ne more pričakovati, da bodo njemu na ljubo opustili visoke agrarne carine, ki mu podražujejo kruh in meso. Gospodje ga vabijo v svojo stranko le zato, da jih ne bi motil, kadar delajo zakone za svoje profite na njegov račun. Enako je, če je v stranki, v kateri odločajo industrijski delodajalci. Tudi oni ne bodo sami sebi rezali v živo; če bo treba sklepati recimo o skrajšanju delovnega časa ali o odpravi nočnega dela, bodo gotovo bolj mislili na svoj žep kakor na potrebe delavcev.

Fraze o skupni politiki so limance. V stranki, ki ni njegova, ne bo mogel delavec nikdar uveljaviti svojih zahtev. Zato potrebuje lastno stranko, in če je to egoizem, je zdrav egoizem. Tudi kapitalisti ne snujejo svojih strank za to, da bi v njih zastopali interese drugih in izdajali svoje koristi. Vsako strankarstvo je egoistično, in ravno zato, ker zastopajo vsi drugi politično svoje interese, jih mora tudi delavstvo politično zastopati, in sicer kot delavstvo, torej v delavski politični stranki.

(Iz »Zarje«.)

Dopisi.

Iz Bohinjskega predora. V glasilu prometnih zvezarjev je neki lažnjivec iz Bohinjskega predora po krivici napadel in blatil našega sodruga prožnega mojstra, kateremu predbaciva, da je nekega delavca, ki je spremljal vlake skozi predor Podbrdo—Bistrica Boh. Jezero in obratno, odpustil zato, da je potem spravil nekega sodruga na njemesto.

Na napade in blatenja teh obžalovanj vrednih in zaslepljenih elementov se nam že zdavnaj ne zdi več vredno odgovarjati. V tem slučaju pa vendar ne moremo več molčati in povemo kar naravnost resnico. Dotičnega delavca je odstavila progovzdrževalna sekcija, ker je zahemarjal svojo službo. Spremil je vlak do Podbrda. Tam je imel časa do drugega vlaka, katerega je imel spremiti nazaj skozi predor, približno 5 četrt ure. Med tem časom je šel v gostilno popivat in se je tako zakasnil da je prišel na postajo, ko se je vlak že premikal. Prejel se je v naglici za držaj pri vozu in ker se ga je malo preveč nasrkal ni bil sposoben se pospeti v voz. Vlakovodja uvidevši nevarnost, ki mu je pretila, je bil primoran ustaviti vlak, da je potem spremljevalec ustopil. Ko se je pripeljal v Bistrico je odšel zopet v gostilno popivat in je tako zamudil 4 vlake, ki bi bil moral po predpisih spremiti skozi predor. Naznanil ga je vlakovodja in odpustila ga je sekcija. Kaj imajo pri tem opraviti soc. demokrati in prožni mojster.

Kakor so te vrste ljudi po znaju nizkotni, tako so v blatenju in lažeh mojstri. To je pač že njih stara taktika, da kadar jo kdo izmed njih prav pošteno zavozi in si nakoplje občutne posledice, se zaženo v soc. demokrate, češ, vi ste krivi! Kar se pa tiče analfabetstva, naj kar svoje vrste pregledajo, kjer ga je gotovo največ. Soc. demokratom ni potreba hoditi k zvezarjem pomoči iskat, ker oni svoje potrebno delo lahko sami opravijo. Nasprotno se pa ravno oni vedno obrnejo na rdečkarje kadar potrebujejo njih pomoči. Drugačni so seveda, ko se gre za blatenje naše stranke. Jim svetujemo vsekakor nekaj več pameti in obzira.

Pragersko. — Postaja Pragersko je javnosti že znana po nespodobnem režimu bivšega postajenačelnika Schneiderja. Mislili smo, da dobi zdaj postaja načelnika, ki bode, če že ne boljši od prejšnjega, pa vendarle vsaj pravičen in da se ne bode oziral pri sprejemu delavcev na narodnost in delal nemško-nacionalno propagando. Ali motil se je vsakdo, ki je tako mislil. Dobili smo sicer drugo osebo ali Schneiderjev sistem je ostal in le nekaj več krivic moramo trpeti odkar imamo novega načelnika po imenu Gratt. Ta oseba nam je sicer znana že od časa želez. gibanja leta 1907.

Takrat je bil eden najradikalnejših uradnikov, sedaj pa ko je prevzel mesto bivšega načelnika Schneiderja na Pragerskem pa hoče dokončati tisto kar njegov prednik ni mogel oziroma ni znal. Če je Schneider odpuščal slovenske delavce in na njih mesta nastavljal Nemce, je vsaj pustil že tako razburjene Slovence v miru. Gratt je pa še bolj zagrizen nego je bil njegov prednik. Hoče pač pokazati, da zna vse več nego bi se kdo mislil. Prišel je seveda kakor Schneider. Slovenskih delavcev, ki niso zmožni ravno tako nemškega jezika, kakor Nemci, enostavno ne sprejme v službo. Če pride slovenski delavec vprašati za službo pravi da ima delavcev dovolj. Ali sedaj ko je Schneider Gydcura se lahko dobi delavce tudi od tam, kakor nam dokazuje slučaj, ki se je zgodil še pred kratkim: Schneider sprejme delavce v Gradcu, jih pusti tamkaj zdravniško preiskati in jih potem importira na Pragersko, katere mora Gratt seveda sprejeti. Ti delavci dobijo še potem prosto vožnjo iz Gradca na Pragersko. Tako pa seveda ne vemo, kdo da je pravzaprav postajenačelnik na Pragerskem, Gratt ali Schneider.

Rekli smo, da je pustil Schneider razburjene slovenske delavce v miru, kar je bilo tudi najpametnejše. Ali Gratt hoče ravnati v tem oziru drugače. Morda si celo želi resnih konfliktov, ker ščuja nemške delavce proti slovenskim in sicer na način, da pravi nemškemu delavcem ko jih sprejme v službo, da naj ne občejuje s slovenskimi delavci, češ, saj je dosti Nemcev tukaj in da jim bo zato naklonjen. Ko so izvedli slovenski delavci za njegove navade so bili seveda vsi zelo razburjeni in ne samo pri delavci, ampak tudi pri drugih je zavladalo veliko ogorčenje.

Da bode javnosti še bolj znana oseba Gratt naj bode omenjeno, da se on tudi v vsem drugem ravna kot njegov prednik; vrti se v znanih krogih in se obnaša po znani Schneiderjevi metodi. Gratt se tudi poslužuje znanih poduradnikov in uslužbencev, ki mu prinašajo vsako stvar na nos kakor njegovemu predniku. Za danes povemo le toliko, da dokler ne bode ta sistem spremenjen in dokler direkcija ne premesti najstarejšega uradnika s Pragerskega do tedaj ne bode miru. Več prihodnjč

* * *

Nestrpno pričakuje mnogo skladiščnih delavcev zaželeni 1. september 1913, ki bo odnesel znanega nobenemu priljubljenega skladiščnega nadzornika Sterne, velikega Germana in brutalnega preganjača delavcev, ki so po svoji nesrečni usodi prišli pod njegovo usodo. Ni ga delavca, ki ne bi imel za izreči kakih pritožb tomu junaku. Ne enega ni gotovo, ki bode žaloval za njim. Dan njegovega odhoda bo za uslužbence dan veselja in zadovoljstva. Delavcem v Celju se ne obetajo gotovo dobri časi. Le žal nam je, da ne sledi Šternu še neki znani dični delovodja, ki se je sicer trudil za postati naslednik Šternu. Sreča nas je otela te nevarnosti. Upajmo, da bode tudi on kmalu napravil konec enak Šternu. (Opazovalec.)

Gorica. — Po dolgotrajni in mučni proletarski bolezni, umrl je v Ločniku pri Gorici dne 13. t. m. premikač juž. železnice Emil Brumat. Pogrebu ki se je vršil dne 14. t. m. popoldne, je sledila mnogoštevilna množica železničarjev goriške podružnice I, kakor tudi vaščanov, pri katerih je bil ranjki splošno priljubljen.

Deželno organizacijo je zastopal sohr. Kamari, uradništvo južne železnice gosp. revident Pipan skupno z dvema drugima gosp. uradnikoma.

Vsled smrti sodruga Brumata je tukajšnja podružnica izgubila enega najboljših sodrugov. Zaostalom se izreka tem potom najiskrenejše sožalje.

Vodstvo prav. in strok. društva
Gorica I.

Nabrežina. — Našemu izobraževalnemu društvu »Vzajemnost« so darovali sodrugi Jan, Ahac, Deisinder, Marica in Hladnik več zanimivih knjig. Vodstvo »Vzajemnosti« se darovalcem tem potom toplo zahvaljuje. Živeli posnemovalci!

Zahtevajte v vseh gostilnah, kavarnah in brivnicah „Železničarja“ in „Zarjo“.

Poročila o shodih.

Nabrežina. — V soboto zvečer smo imeli tukaj dobro obiskani shod železničarjev. Na dnevnem redu je bilo poročilo o intervenciji deputacije južnih železničarjev pri generalnemu ravnateljstvu na Dunaju. Poročal je član deputacije sodr. Hladnik. Poročilo se je vzelo z odobravanjem na znanje. Vršila se je nato razprava glede izvolitve delegatov na konferencah v Mariboru, ki se vrše dne 7. in 8. prih. m. Govorili so še tudi sodr. Deisinger, ki je shodu predsedoval, Jan, Golouh iz Trsta in drugi. Shod je trajal do 11 uri zvečer. Navzoči so z udeležbo razpravi pokazali, da za stvar vrlo se zavzemajo. Vršili se bodo še drugi shodi, in smo gotovi da bodo tudi dobro obiskani. Predsednik in blaginik sta še posebej z lepi mibesedami pozdravila sodr. Jana, ki je bil premeščen iz Borovnice v Nabrežino. Sodr. Golouh je ob zaključku shoda s kratkimi zbranimi besedami proslavil umrlega bojovnika socializma sodr. Avgusta Bebla.

Ljubljana. — V nedeljo zjutraj se je vršil v gostilni pri Petriču shod železničarjev, ki bi bil po udeležbi gotovo mnogo številnejši, ko ne bi bile ravno ob uri, ko se je imel shod vršiti pričelo prav silno deževati. Na dnevnem redu shoda je bilo poročilo o delovanju odbora bolniške blagajne južne železnice in o delovanju delavskega odbora. Poročal je sodr. Köbinger v nemškem jeziku. Poročilo se je vzelo z odobravanjem na znanje. Za njim je govoril sodr. Golouh iz Trsta, ki je prevel na kratko poročilo sodr. Köbingerja ter nato pozivljaval navzoče, da naj z ozirom na važnost in nevarnost sedanjega momenta za železničarje neumnorno delajo v prid organizacije, ki hoče izvoziti zapostavljenemu železniškemu osebju ugodnejše službene in plačilne pogoje.

Shod je zaključil s primernimi besedami sodr. Škorjanec, pozivljajoč navzoče, da naj delajo neumnorno za ojačenje organizacije.

Raznoterosti.

Vojna na Balkanu. je končana. V Bukareštu so napravili vsakovrstne črte po zemljevidu in rekli, da so to nove meje balkanskih držav. Razdelili so si Balkan in mislijo, da so opravili imenitno delo. Razum Bolgaske so vsi zadovoljni. In veseli; v Sofiji pa so danes potrti in jutri bodo nemara besni. Vojni ukaz, ki ga je izdal car Ferdinand takoj po sklenjenem miru, je zelo značilen dokument. Ako bi bil to samo izliv Ferdinandove jeze, bi se lahko potolažili s tem, da srd posameznika, tudi če je vladar, ne dela zgodovine. Ali to, kar pravi omenjeni ukaz, je brez dvoma mišljenje vseh takozvanih odločujočih krogov na Bolgarskem. To, kar smo prerokovali ves čas, se izpolnjuje; razdelitev Bakana kaže nove nevarnosti, ki danes le zaradi tega niso akutne, ker je Bolgarska tako oslabiljena, da se ne more geniti. Ali če poziva Ferdinand svoje vojake, da naj zavijejo svoje zastave do boljših časov, kose bodo mogli izpolniti sedaj nedoseženi cilj, izreka gotovo to, kar misli na Bolgarskem militarizem, birokracija in buržvazija. Kakor smo rekli, preden so šli delegati v Bukarešt na konferenco, tako je; mir na Balkanu bi zagotovilo zedinjenje, razdelitev pa pomeni novo vojno nevarnost. Na tem nič ne izpremeni današnja bolgarska slabost in sedanja koalicija vseh balkanskih držav proti Bolgarski. Zakaj prejalislej se Bolgarska lahko zopet okrepeča, koalicije se pa lahko menjajo, če se izpremene interesi buržvazij, vlad in kapitalistov.

V Bukareštu sklenjeni mir je moral Bolgarski vcepiti idejo revanše. V življenju razrednih držav ni važno, če je to, kar se je sklenilo in podpisalo, pravično ali kivično. V tem oziru bi se o razdelitvi Makedonije lahko veliko govorilo. Taka kakršna je, ni pravična, drugačna pa tudi ne bi, bila veliko pravičnejša, kajti pravzaprav je bila vsaka pravična razdelitev nemogoča. Ali kakor smo dejali — za to ne gre. Bolgarska ima občutek, da se ji je zgodila velika krivica, da se ji je vzelo, kar bi moralo biti njeno, da je ponižana. Podpisala je mir, ker je morala; ali tisti hip se je porodila v njej misel na maščevanje. In tej misli bo poslej posvečeno vse njeno državno delo. Zaradi te ideje bo povečavala svojo vojsko, bo kupovala orožje, da se bo utrjevala, bo uredila svoj proračun in svoj davčni sistem po militarističnih zahtevah, in bo povzročila, da se bodo tudi ostale balkanske države ravnale po njej. Iz Aten že prihajajo vesti,

da se pripravljajo tam na izredno povečanje vojske, zlasti pa na veliko pomnožitev mornarice. Kdor količaj razume oficialno politiko, pa ve, da bo «moral» Srbija slediti njenemu zgledu in da se bo v Rumuniji «moralo» goditi ravno tako.

Militarizacija Balkana je prva posledica tega miru. V militarizaciji pa je večna vojna nevarnost. Vzoredno z oboroževanjem pa pojdejo diplomatske intrige. Dokler stoje proti Bolgarski vse ostale balkanske države združene, je izključena misel, da bi mogla zmagati na bojišču in z orožjem vzeti, kar misli, da bi ji moralo pripasti. Zato bo gledala, da najde zaslonbe pr kakšnih velesilah, obenem pa da razdruži sedanje balkanske zaveznike. Da je to mogoče, je pokazal zadnja preteklost z razpadom balkanske zveze, kateri je Bolgarska sama pripadala. Diplomatično spletkarstvo se bo potem razvilo po vseh balkanskih državah, in tedaj ne bodo balkanski narodi nikdar sigurni, da se ne skalijo vnovič mir.

Na vsak način je bukareška pogodba nesrečno delo, ki ni bilo izvršeno v interesu balkanskih narodov. Mi smo kazali smer, v kateri bi se morala iskati rešitev, od začetka vojne. Balkanskim narodom je treba združitev in demokratizma. Srbska socialna demokracija je to naglašala v nešteti izjavah, ali trobila je gluhim ušesom. Dinastičarjem, militaristom in kapitalistom je šla le Velika Srbija po glavi. Sedaj jo imajo, in ta uspeh slave s pijanimi orgijami, ki imajo premetiti narod, da se ne bi zavedal strašnih izgub, ki mu jih je prizadela vojna in da ne bi spoznal težkih posledic, ki jih bo plačeval. Krvoloki so zadovoljni, ker imajo od vojne same koristi, Vso škodo imajo ljudski sloji.

Ali narod bo spoznal, kako je bil zapeljan Zgradil je Veliko Srbijo s svojo krvjo in plačeval jo bo s svojimi stragami. Mistili pa se bodo v njej tisti, ki se že danes v svojem zmagovalstvu odmikajo od ljudstva in razmišljajo, kako bi uničili demokratizem. Srbija je velika, ali delavsko ljudstvo bo imelo v njej še bolj sužensko življenje kakor doslej. Za kapitalistično buržvazijo so se prilike zboljšale; to pa pomeni, da se bo izkoriščanje delavstva še po večalo. In da si utrdijo svojo moč, bodo izkušali ljudstvo tudi politično spraviti v čim večjo odvisnost. Kajti če hočejo gospodarsko vladati, morajo vladati politično.

To je dobro, zakaj razredno nasprotje, ki ga sedaj pokrivajo s pijanimi patriotičnimi frazami, bo postajalo ljudstvu jasno in razvil se bo prepotrebni boj med izkoriščevalci in izkoriščanimi, dokler ne iztrga narod svojim tiranom moči iz krempljev. Tako bo v Srbiji, tako bo v ostalih balkanskih državah. Kadar pridejo narodi do moči, tedaj bodo sami sklepali mir na Balkanu. Ta pa ne bo tak, kakršen je bukareški. Narodi ne bodo risali novih mej, da bi reševali vprašanje, če naj dobi Ferdinand več podanikov ali Peter, če naj dobe bolgarski ali srbski izkoriščevalci več objektov za izkoriščanje. Narodi bodo napravili konec mejam, pa tudi konec tistim, ki potrebujejo meje. Od svojih zatiralcev osvobodjeni narodi bodo zedinili Balkan. In to bo šele balkanski mir.

Nenavadno sredstvo zoper pijančevanje. Nekateri mestne uprave na Nizozemskem so uvedle zoper pijančevanje nenavadno sredstvo, ki pa dobro učinkuje. Sredstvo je za pijanca blagodejno, ampak precej ostro za prodajalce alkoholnih pijač. Ako zagleda stražnik na cesti moža, ki negotovih korakov kolovrati proti domu, pokliče voz, naloži v voz pijančka in peljata se v policijski urad. Zdravnik pride in odloči, kdaj da lahko odpošljejo pijanca domov. Domov ne gre peš, temveč zopet ga odpelje izvošček. Prihodnji dan dobi gostilničar, pri katerem se je gost napil, račun za vožnji in zdravnika, ki ga mora nemudoma poravnati. Odkar veljajo te določbe zelo pojenjuje pijančevanje.

Človeške žrtve v balkanski vojni. Znani francoski vojaški strokovni list «France Militaire» priobčuje v zaokroženem številu pregled žrtv, ki sta jih tirjali obe balkanski vojni od posameznih držav. Izgube so naslednje:

Srbija: 2.900.000 prebivalcev; stanje armade 400.000 mož; od teh je bilo v prvi vojni za boj nesposobnih 30.000 (7.5 %), v drugi 41.000 (10.2 %).

Črna Gora: 220.000 prebivalcev; stanje armade 30.000 mož, od teh je bilo v prvi vojni nesposobnih za boj 10.000 mož (33.3 %), v drugi 1200 (4 %).

Bolgarija: 4.445.000 prebivalcev; stanje armade 600.000 mož; v prvi vojni je bilo nesposobnih za boj 73.000 (12.1 %), v drugi 83.000 (13.8 %).

Grška: 2.435.000 prebivalcev; stanje armade 300.000 mož; v prvi vojni je bilo nesposobnih za boj 23.000 (7.6 %), v drugi 25.000 (8.3 %).

Turčija: stanje armade 800.000 mož; od teh je bilo nesposobnih za boj in pogrešanih 150.000 mož (18.7 %).

Te številke niso seveda popolnoma natančne, zlasti one iz druge vojne ne. Tudi ne povedo, koliko da je mrtvih, težko ali lahko ranjenih, koliko jih je umrlo v bolnišnicah vsled ran ali za drugi boleznimi. Zlasti je tudi zelo dvomljivo, če je bilo stanje armad res tako veliko; posebno razmerje srbske in bolgarske armade s številom prebivalstva je precej neverjetno. Ali kljub temu so tudi približne ocenitve važne, kar kažejo, da sta bili balkanski vojni izmed najbolj krvavih iz zgodovine vojne dobe in zlasti izgube druge balkanske vojne, ki je trajala tako malo časa, so strahotne. Zavezniki so izgubili v drugi vojni 67.200 mož, Bolgarska 83.000! Če izgube Bolgarske le približno odgovarjajo resnici, tedaj je Bolgarska oslabiljena, da ne bo mogla izlepa poravnati groznih izgub.

Politično-socialne spremembe v Združenih državah. V Evropi sodijo splošno, da so Američani še mlado ljudstvo, kot enota zelo mlad narod. To mnenje posebno prevladuje na Angleškem, kjer še danes smatrajo Amerikance za potomce anglo-saksonskega plemena, dasiravno je to pleme v primeri z naseljenci drugih narodov v veliki manjšini. Poamerikanjena imena, n. pr. Shults mesto Schulze ali Vansick mesto Vančič itd. prav nič ne spremene na tem dejstvu. Na Angleškem je vzlic temu splošno razširjeno mnenje, da so nositelji teh poamerikanjenih imen pristni potomci Anglosaksoncev, torej otroci angleškega naroda, zato je treba napram republikli igrati ulogo starejšega sorodnika. Smatrajo jih za odraslene otroke, za katere je dobro, da so pod varstvom. To naziranje je popolnoma napačno ne le z ozirom na to, da tvorijo danes večino Slovani, Nemci, Francozi, Italijani in drugi narodi, marveč radi tega, ker Američani žive prehitro. Pravilnejše bi se torej glasilo, da Amerikanci prehitro dozore. Hiter razvoj dokazuje desetletna Američanka, ki v velikem hotelu naroči obilen in raznovrsten zajtrk in na pripombe natakarku odgovori: «Mislim, da bom plačala sama», kakor delavec v Balkanu, ki pride v narodni noši in strme občuduje visoke hiše v New-Yorku, drugi dan pa že v modri delavski obleki hiti na delo v tovarno, da se mogoče nekaj mesecev kasneje pridruži kakšni delavski uniji. Balkanski seljak bi za vse na svetu ne zamenjal svoje narodne obleke v domovini z modro, v Ameriki jo pa že drugi dan po prihodu vrže od sebe in gre v tovarno, kakor da bi bil od mladih nog industrielni delavec. Od sebe je vrgel vse tradicije, vse predsodke, ki jih je imel napram tovarniškemu delu.

Kar opažamo pri posamezniku, to vidimo lahko tudi pri množici. Pred tremi človeškimi dobami so praznovali ustoličenje demokratičnega predsednika, kakor v kakšni staromestni tržaški dalmatinski vinarni, ali po načinu, ki je bil v navadi pri Anžoku v Šiški, ko je prvi Dalmatincev pred kakimi tridesetimi leti odprl prvo gostilno v ljubljanski okolici, v kateri se je točilo vino od 16 do 20 krajcarjev liter. Ves divji zapad je prišel v Washington, da vidi Andrew Jacksona, ljubljenca ljudstva. Na stolah so stali farmarji iz raznih držav. Z ostrogami so strgali dragocene zastore iz damasta in preproge v Beli hiši. Hoteli so jim dati okrepečila, ali krožniki in čaše so ležale razbite na tleh, preden so dosegle dame diplomacije. Oranžni punč so nesli na prosto, da bi množica zapustila prenapolnene sobe in dvorane v Beli hiši. V strašni gneči ni mogel nihče gibati in prijatelj Jacksona se je po večkratnih brezvspešnih poskusih končno vendar posrečilo napraviti krog njega steno, da so ga ubranili množice, ki mu je hotela segati v desnico. Ali divji zapad je danes bolj civiliziran, kakor marsikatera dežela v Evropi. V zapadnih državah imajo žensko volilno pravico, iniciativo in referendum, politične institucije, ki jih bodo uvedle tudi druge države na vztriku, ki jih pa pogrešamo v Evropi. Tudi mladeniški oženj, ki je bil v navadi v dobi Jacksona, ako hočemo rabiti za neotesano obnašanje milejši izraz, se je danes umaknil resnemu razmišljanju,

kar dokazuje, da je politično socialno življenje v Zdr. državah izza prve dove ameriške republike danes pozabljeno.

Woodrow Wilson, ki je kot oseba popolnoma nov tip v politični zgodovini Amerike, se je pred kratkem prav pesimistično izrazil: «V Ameriki je bila doba, ko je žarela Amerika od zaupanja v sebe. Bila je doba, ko se je Amerika hvalila, da edino ona razume bistvo demokratične vlade. Ali danes vidi Amerika, da njeno nebo zakrivajo oblaki; na delu vidi sile, o katerih se ji ni sanjalo v dneh njene mladosti».

Takšnem pesimizem marsikaterega iznenadi, katerega se pa takoj razume, ako se skuša resno zaglobiti v ameriško šiviljenje.

Doba, ko se je občudovalo milijonarje, kako so razsipno zapravljali pridobljene milijone, je za nami. Danes nihče ne občuduje kraljev olja, bakra, železa, premogovniških baronov in geofov mila, nihče ne opisuje bogatih pojedino za pse, opice in mačke, ampak vsakdo vpraša, kako so ti ljudje prišli do tako neizmernega bogastva, da ga lahko razsipajo kar tjevidan. Še bolj kot bogastva milijonarjev se pa danes kritizira dimnikom podobne nebotičnike in cirkuškim predstavam podobne verske vaje Moodyja in Sankeyja.

Danes se v Ameriki preiskuje in ne občuduje. Mogoče se preiskuje malo preveč, ker se je prekasno začelo preiskavati. Na ta način se danes pride le do avtopsije, kjer bi bila preje mogoča š diagnosta. danes priobčujejo pisma o mahinacijah trasta, ali pisma so bila ukradena s pomočjo detektivske agenture. Skuša se ubežati omrežju velikih industrijskih družb, pa se zaide v kremplje še bolj nevarne družbe. Amerikanski privatni detektiv je ravnotako za vse uporaben, kakor avstrijski državni pravdnik. Pinkerton je pred kratkem s svojimi «gentleman» čval več tednov palačo mladega Rockefellerja na Fifth ave., da mu zvezni uradniki niso mogli dostaviti pozivnice, da bi bil zaslišan zavoljo denarnega trasta pred kongresom. Burns, ki je s svojimi «gentleman» tudi postal znamenit, je pred vseučilišniki izjavil, da je poklic privatnega detektiva edini poklic, ki pristoja znanstveno izobraženim ljudem. Na vsaki maškeraadni veselici, ki jo prirede milijonarji, se lahko najde privatne detektive, ki so preoblečeni v cigane, morske roparje itd., da pazijo, da nihče gostov ne vzame s seboj, kar ni njegovega. Detektiv je danes najznačilnejša oseba v ameriškem življenju, ki pri milijonarjih uživa velik ugled. On strelja na delavce, brani hiše bogatinov pred zakonom, vprižarja in odkriva napade z dinamitom, krade in aretira, vsak železniški vlak ima svojega privatnega detektiva in najdemo ga v vsakem večjem hotelu. Detektiv je danes deklica za vse in mogoče postane še grobar demokracije.

Do sedaj je politični bos igral prvo ulogo v kapitalističnih strankah, danes se pa včasih to ulogo prepusti detektivu. Kapitalistične stranke so pri zadnjih volitvah druga drugo nadzorovale z detektivu.

Privatni detektiv danes ogroža republikansko svobodo, je nevaren obstoju republike. Ravnotako pa ogrožata demokratično enakost «stop-watch» (števna ura) in «index-card» (seznam). Vse se meri povprečno. Kar je več ali manj se pa smatra za blodnje. S pomočjo števne ure lahko vsakdo da svoje otroke preiskati in še po dveh minutah lahko ve, ako so njegovi potomci idioti, ali če vsebujejo željeno povprečnost. Profesorji na veliki universi vodijo seznam o svojem delu. Nanj zapišejo, koliko časa porabijo, da se pripravijo za predavanje. Kdor najhitrejša dela, sme sedeti na vrhu.

Vse hoče biti normalno in splošno. «Vsakdo se ravna po tem», pravijo ljudje. Vsako blago od spodnjega krila pa do koščeka papirja se hvali, je splošno v rabi. Hkrati nosi tisoče in tisoče ljudi široke hlače, naenkrat pa zopet ozke. Vse je klasificirano in rubricirano, kako v kakšni pruski kasarni za časa Frederika Velikega. Četno uro pa Amerikanec v svojem mafikovanju imenuje «znanstveno obratovanje».

«Znanstveno obratovanje» se glasi zelo učeno in vzbuja pri Evropejcu občudovanje. Mogoče si dostavljajo pod «znanstvenim obratovanjem» ljudsko vlado, končno rešitev socialnega vprašanja. V resnici pa «znanstveno obratovanje» ne pomeni konca socialnega vprašanja, marveč še le njegov začetek. Inženir Taylor, ki je baje izumil obratovanje, ni storil nič drugega, kakor da je principa Machiave lija poamerikanil.

«Znanstveno obratovanje» ne pomeni nič drugega, kakor s podkupovanjem in spionažo vleči človeštvo za nos.

Števna ura, diktograph in detektiv so v tem slučaju združeni v trojico. In to trojico danes Američani občudujejo, milijonarji so zaljubljeni vanjo do ušes, ker jim zagotavlja obilno pomnožitev njih premoženja.

Iz organizacije.

Opčina. Vsem članom naše skupine naznanjamo, da so za sprejemanje mesečnih prispevkov upravičeni edinole izvoljeni blagajniki in sicer za progo Divača—Opčina Štok Stefan, prožni obhodnik, za Opčino južni kolodvor Husu Peter, za državno železnico pa Kugelweis Josip na Opčinah in Piri Tomaž na Vrdeli.

Člane, ki še niso oddali svojih knjižic in začasnih knjižic v pregled, pozivljamo, da to čimprej store.

Kakor vsako leto, je naša organizacija tudi letos izdala nemški železničarski koledar. Kdor ga želi naročiti, naj se v to svrhu zgleda pri vodstvu skupine vsaj do 1. oktobra t. l., da se bo moglo naročiti potrebno število izvodov. Pri tej priliki opozarjamo tudi na slovenski žepni koledar, naših organizacij, ki bo kmalu izšel.

Nadalje naznanjamo odbornikom, da se vršijo odboroze seje vsak mesec dvakrat. Dneve se bo vsakikrat pravočasno naznanilo.

Na odborovi seji dne 22. s. m. se je sklenilo, da se bo vsa delegate, ki se jih pošle na konference bodisi državnih ali pa južnih železničarjev, pobiralo prispevke na obeh železnicah.

Mesečne obračune se bo redoma izdelalo v društveni sobi okoli 10. vsakega meseca. Pri izdelanju obračuna morajo vsakikrat biti navzoči predsednik, nadzornik, oba blagajnika in za nika. Članske prispevke se mora torej oddati najkasneje do 8. vsakega meseca.

O d b o r.

Vsem sodrugom in vodstvom skupin naznanjamo, da se je centrala železničarske organizacije na Dunaju preselila v lastne prostore v novem železničarskem domu. Vse dopise na centralo, na upravo ali na uredništvo lista «Eisenbahner», je poslati na sledeči naslov: Železničarski dom, Dunaj V-1 Bräuhausegasse 84.

Sv. Peter na Kr. — Odbor tukajšnje krajne skupine je sestavljen iz sledečih sodrugov: Toličič Jakob, predsednik; Čerček Fran, podpredsednik; Brun Anton, blagajnik; Svečnik Matej, podblagajnik; Tomšič Josip, zapisnikar; Krihanec Fran, knjižničar; Češnik Jakob in Oražen Andrej, odbornika; Spat Avgust in Bergoč Fran, nadzornika.

Dopise v zadevah skupine je pošiljati na sledeči naslov: Jakob Toličič, vozovni nadzornik, železničarske hiše v Sv. Petru na Kr.

Vršijo se sledeči shodi:

V Trstu: Dne 13. septembra t. l. ob 10. uri predpoldne se vrši v Delavskem domu v Trstu konferenca zastopnikov krajevnih skupin tržaškega tajništva naše organizacije.

Dnevni red: 1. Razmere v tržaškem tajništvu. 2. Organizacija in zaupniški sistem. 3. Raznoterosti.

V Trstu: Dne 13. septembra t. l. ob 8. uri zvečer v Delavskem domu v Trstu javen železničarski shod z dnevnim redom: Demagogija meščanskih strank napram železničarjem.

Poročevalec: sodr. Dušek iz Dunaja.

V Ljubljani: Dne 15. septembra t. l. ob 3. uri popoldne v gostilni Internacional konferenca odborov ljubljanskih krajevnih skupin z dnevnim redom: Lokalne razmere ljubljanskih organizacij s posebnim ozirom na državne železnice.

V Ljubljani: Dne 15. septembra t. l. ob 8. uri zvečer v gostilni Internacional, Resljeva cesta 22. železničarski shod.

Poročevalec: sodr. Dušek iz Dunaja.

Vsebinska številka 16—15. avgusta 1913.

Članki: Avgust Bebel, kdo je razlaščen? Delavska zgodovina. Razredno pravo v delovni pogodbi. Razredni boj. Zapisnik. Kvalifikacije na državni železnici. Več dela! Socialne razmere in alkoholizem. Razlika med našo agitacijo in nasprotniško. Dva razreda.

Podlistek: Postanek ustave naše države.

Domače vesti: Glavne železnice aktivne. Narodnjaški protest proti narodnjaški uspeh. Gibanje na južni železnici. Državno železniška metoda.

Dopisi: Borovnica.

Raznoterosti: Človeške žrtve v drugi balkanski vojni. Kakšnim organizacijam naj pripadajo ženske. Ustava vedinjenih držav. Družabni red po božji volji. Iroti delavski organizaciji. Meščanska dobrohotnost.

Inozemstvo: Železničarsko gibanje v Ameriki. Socialno demokratska stranka v Nemčiji. Mednarodna konferenca mladeniških organizacij.

Naš posmrtno-odpravninski sklad.

Odprto vprašanje na naslov t. l. železnice državno železničarskega ravnateljstva.

Zadružništvo.

Splošno pravovarstveno in strokovno društvo za Avstrijo.

Krajevne skupine v Trstu.

~~~~~

V nedeljo, dne 14. septembra 1913

se vrši

slavnostno razvitje zastave

tržaških krajevnih skupin železničarske organizacije po sledečem

V SPORED U:

Ob 9. uri predpoldne pozdrav gostov v veliki dvorani Delavskega doma, ulica Madonnina 15.

Ob 10. uri predpoldne razvitje zastave in slavnostni govori v slovenskem, nemškem in italijanskem jeziku.

Po slavnostnih govorih manifestacijski obhod po mestu z godbo in zastavo.

Ob 3. popoldne

VELIKA VESELICA

z bogatim vspehom v vseh prostorih Delavskega doma, ulica Madonnina 15. Pri veselici sodelujejo: Godba socialistične mladine, pevski zbori «Ljudskega odra», «Adriaperle» in «Circolo corale fra lavoratori».

Bogata loterija z 10.000 dobitki. Na vsako srečko dobitek.

Zanimiv starinski muzej.

Veselični prostori bodo bogato okinčani.

Zvečer:

PLES.

Vstopnina na veselico s plesom vred 50 vinarjev za osebo. Otroci do 10. leta so v spremstvu starišev vstopnine prosti.

Slavnost in veselica se vršita ob vsakem vremenu.

Ob ugodnem vremenu bo terasa zvečer čarobno razsvetljena z benečansko razsvetljavo

K obilni vdeležbi vabi

komite.

Kavarna Unione - Trst

Ulica Caserma in ulica Torre Bianca

Napitnina je odpravljena

Velika zbirka političnih in leposlovnih revij in časnikov v vseh jezikih.

Izdajatelj in odgovorni urednik Josip Kopač
Tiska L. Herrmanstorfer v Trstu